

STATISTIKA&MY

MĚSÍČNÍK ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU

03/2017 - ROČNÍK 7

NEZISKOVÉ INSTITUCE

19

VÝZNAM NEZISKOVÝCH INSTITUCÍ V ČR ROSTE

20

MARIAN JUREČKA: NA VYSOKÉ ŠKOLE JSEM SE STATISTIKOU VÁLČIL, TEĎ MÁM DATA RÁD

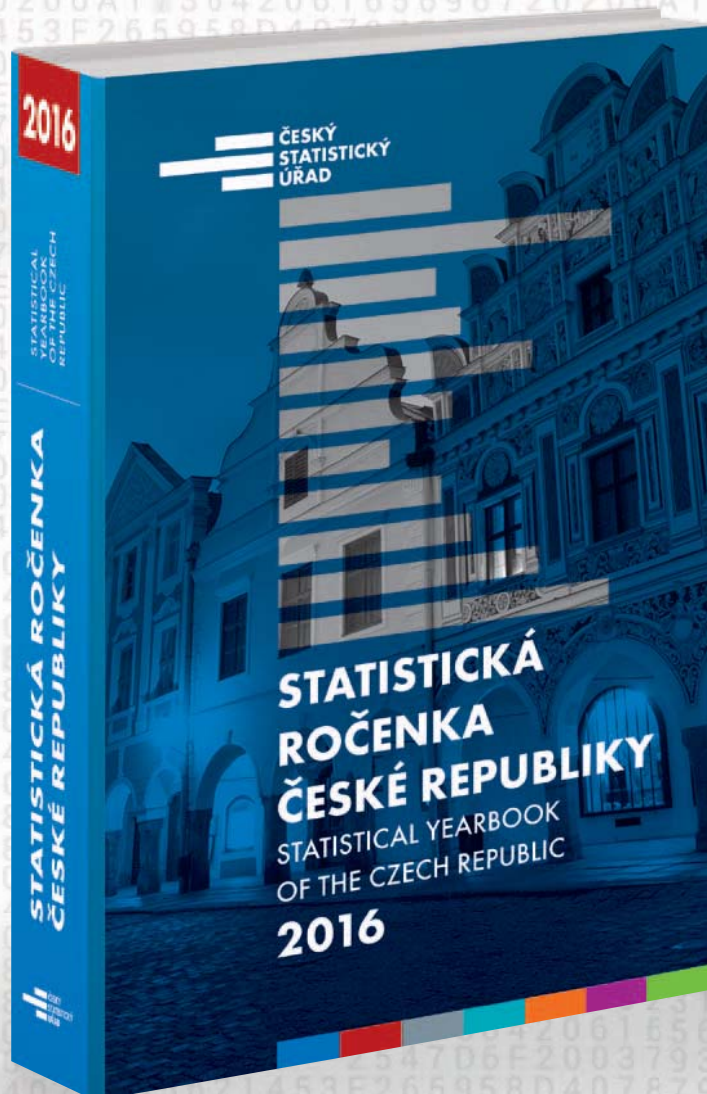
10

RŮST SOCIÁLNÍCH VÝDAJŮ ZAOSTÁVÁ ZA RŮSTEM HDP

9

STATISTICKÁ ROČENKA ČESKÉ REPUBLIKY 2016

AKTUÁLNÍ ČÍSELNÝ PORTRÉT ČESKÉ REPUBLIKY

TITUL ČSÚ VÁS UVEDE DO EKONOMICKÉHO, SOCIÁLNÍHO A KULTURNÍHO KONTEXTU. PODÁVÁ INFORMACE I O OCHRANĚ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ A USPOKOJOVÁNÍ POTŘEB OBČANŮ ČR V ROCE 2015. KROMĚ TIŠTĚNÉ VERZE JE ROČENKA K DISPOZICI I NA CD A NA WEBOVÝCH STRÁNKÁCH ČSÚ.

RÁDI VYŘÍDÍME VAŠE OBJEDNÁVKY

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD
ODDĚLENÍ INFORMAČNÍCH SLUŽEB
NA PADESÁTÉM 81, 100 82 PRAHA 10
TEL.: 274 052 733, FAX: 274 054 070
E-MAIL: OBJEDNAVKY@CZSO.CZ

www.czso.cz/rocenka_CR

Editorial

Na začátku března se uskutečnilo jedno z nejdůležitějších setkání světových statistiků v tomto roce. V OSN diskutovali o environmentálních otázkách udržitelného rozvoje a jeho statistickém zachycení. Českou republiku na 48. zasedání Statistické komise OSN reprezentovala předsedkyně ČSÚ Iva Ritschelová. O jejím programu a výsledcích jednání v New Yorku se dočtete v úvodu časopisu.

V tématu vydání jsme se tentokrát zaměřili na statistické zachycení neziskových organizací. Z dat publikovaných v satelitním účtu neziskových institucí se například dozvíte, kolik jich v České republice působí a kdo v nich pracuje nebo jaký mají podíl na tvorbě HDP. Autorky Jitka Fořtová a Zuzana Prouzová vás seznámí s počty dobrovolníků a objemem jimi odpracovaných hodin nebo s tím, jaké dary neziskové instituce poskytují. Václav Rybáček se pak zamýšlí nad jejich přidanou hodnotou v rámci národního hospodářství. V dalším článku popisuje i strukturu vládních výdajů podle jejich účelu. Jaroslav Sixta na stránkách Statistika&My seznamuje s aktualizovanou metodikou k zahraničnímu obchodu se zemním plynem, Jiří Obst s konjunkturálními průzkumy ČSÚ a jejich využitím v praxi. Eva Kačerová se kromě výběru statistických událostí ze světa zaměřila na nedávno zveřejněné předběžné výsledky souhrnného zemědělského účtu. Ekonomické výsledky českého zemědělství v prvním rozhovoru tohoto vydání komentuje i ministr zemědělství Marian Jurečka. Petra Báčová zase zpovídala Janu Tvrdkovou. S bývalou prezidentkou Exekutorské komory hovořila o aktuálních statistických údajích v oblasti exekucí. O rozdílech ve vzdělání pracujících osob v jednotlivých krajích se dočtete od Gabriely Strašilové a Bohuslava Mejstříka, Marka Řezanku zase zaujaly rozdíly mezi pohlavími při ohrožení kouřením nebo nadváhou.

Vážení čtenáři, doufám, že vás inspirují i další příspěvky, které jsme pro vás připravili.

Přeji vám krásné jaro a radostné Velikonoce.

Michal Novotný
šéfredaktor

Zahraniční obchod s plynem	4
Předsedkyně ČSÚ ve Statistické komisi OSN	5

UDÁLOSTI

Nejlepší plakáty vytvořili gymnazisté z Holic	7
Růst sociálních výdajů zaostává za růstem HDP	9

ROZHOVOR

Na vysoké škole jsem se statistikou válčil, teď mám data rád	10
--	----

UDÁLOSTI ZE SVĚTA

Počet lidí s depresí stoupl o pětinu	13
Program současného „tria“ o evropské statistice	14

STATISTIKA ODVĚTVÍ

V maloobchodě nejvíce vzrostl prodej přes internet	16
--	----

MAKROEKONOMIKA A FINANCE

Nízká minimální mzda	18
----------------------	----

TÉMA

Význam neziskových institucí v ČR roste	20
Církev dostává nejvíce	22
Dobrovolníci v Česku	23
Vývoj počtu neziskových institucí	24

ROZHOVOR

Soudy nařídí 700 tisíc exekucí ročně	26
--------------------------------------	----

ANALÝZA

Českému zemědělství se vloni dařilo	28
-------------------------------------	----

TRH PRÁCE A SOCIÁLNÍ STATISTIKY

Přes 40 % pracujících v Brně a v Praze má VŠ	30
--	----

Zahraniční obchod s plynem

ČSÚ zaktualizoval metodiku k zahraničnímu obchodu se zemním plynem. Vypovídací schopnost statistiky zahraničního obchodu zůstává zachována.

Jaroslav Sixta, ředitel sekce makroekonomických statistik, Karel Král, ředitel odboru statistiky zahraničního obchodu

Při sestavování ročních národních účtů se poprvé v údajích za rok 2015 projevila rozdílnost mezi spotřebou zemního plynu v ČR a jeho dovozem a vývozem. Tato skutečnost přetrvávala i po opakovaných kontrolách správnosti. ČSÚ údaje ze statistiky zahraničního obchodu ve vztahu k výstupům statistiky energetiky důkladně analyzoval. Navíc si vyžádal dodatečné údaje o vývozu, dovozu a tranzitu zemního plynu od provozovatele přepravní soustavy v ČR. Problematiku rovněž konzultoval s experty Celní správy ČR.

ČSÚ provedl analýzu

Počínaje rokem 2014 se začaly rozevírat nůžky mezi údaji o zemním plynu, které vykázali respondenti statistiky zahraničního obchodu, a údaji z energetické statistiky, které zachycují fyzický tok plynu z ČR a do ní. Tento rozdíl se v roce 2015 začal prohlubovat. Jako patrnější se ukázal v roce 2016. Do roku 2014 byly přítomny rozdíly salda obchodu s plynem mezi oběma statistikami minimální. Aktuálně platná evropská metodika Intrastatu totiž stanovuje, že vykazovat dovoz či vývoz zboží musí plátce daně z přidané hodnoty, pokud objem jeho obchodu překročí asimilační práh. Ten v ČR představuje hranici 8 mil. Kč pro každý tok zboží. Ovšem mezi firmy, které fyzicky dovážejí a vyvážejí plyn, patří nejen ty české, ale i zahraniční obchodníci. Ti podle evropských daňových pravidel nemusejí být v těchto případech v tuzemsku registrováni jako plátci daně z přidané hodnoty. Nemají proto ani povinnost hlásit do Intrastatu fyzický tok plynu přes české hranice, a tak statistika přichází o tyto informace. Přestože od těchto firem mohou plyn nakupovat i jiné firmy, v Intrastatu se obchody uskutečněné na našem trhu již objevit nemusejí. V určitých specifických pří-

Změna množství, hmotnosti a hodnoty zemního plynu v letech 2014–2016^{*)}

Období	Množství v TJ ^{**)}	Hmotnost v tis. t	Hodnota v mil. Kč
Rok 2014	29 508	533	4 403
Rok 2015	100 111	1 808	16 245
Rok 2016	89 164	1 610	10 750

Pozn.:*) Rok 2016 předběžné odhady. **) TJ = tera-joule.

Zdroj: ČSÚ

pádech, jako je například tento, umožňuje metodika Eurostatu využít i další postupy, které nejsou založeny na statistických hlášeních Intrastatu.

ČSÚ přijal vhodné řešení

V souladu s tímto evropským ustanovením a obvyklými postupy přijal ČSÚ efektivní řešení, které umožní zachovat vysokou kvalitu statistiky zahraničního obchodu. Statisticy zaktualizovali metodu pro odhad dovozu plynu do ČR, kterou budou používat od letošního března. Podle této metodiky bude údaj o dovozu zemního plynu nově založen na využití informací o bilanci plynu v množstevních jednotkách, které odborníci získají z energetické statistiky, konkrétně z energetické bilance ČR. Vzhledem k tomu, že v ČR lze technicky zpracovat pouze plyn ruského původu, bude jako země původu v těchto doplňujících datech uváděna Ruská federace. Situace je o to jednodušší, že se u nás těží jen minimální množství této suroviny. Vývoz českého plynu sice existuje, ale jeho množství je oproti dováženému plynu zanedbatelné.

Nový údaj o dovozu plynu vstoupí do měsíčního zpracování přeshraničního i národního pojetí zahraničního obchodu. Bude také součástí všech běžných výstupů ČSÚ včetně souborů pravidelně odesílaných do Eurostatu.

Tento nový model pružně a účinně reaguje na změny související s globalizací trhu. Navržené řešení projednali

statisticy z ČSÚ se svými protějšky v Eurostatu. Konzultovali ho i s experty ze Štatistického úradu Slovenskej republiky a s odborníky z německého spolkového statistického úřadu Destatis. Navržené řešení včas představili hlavním uživatelům z řad Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva financí, České národní banky a také analytikům. Formou tiskové zprávy a článku v letošním únorovém vydání časopisu Statistika&My se tato informace dostala i do povědomí široké veřejnosti. Díky aktualizované metodice budou mít všichni uživatelé i nadále k dispozici údaje s nanejvýš spolehlivou vypovídací hodnotou.

Změna metodiky v zahraničním obchodu s plynem je aplikována počínaje daty za rok 2016. Poprvé ji uživatelé mohli zaznamenat 9. března 2017 při publikaci Rychlé informace za zahraniční obchod s údaji za leden 2017. V tento den standardně dochází i k pravidelné revizi údajů za všechny měsíce loňského roku. Vzhledem k tomu, že roky 2014 a 2015 jsou ve statistice zahraničního obchodu se zbožím již uzavřeny, data za toto období nejsou přepočítávána. Uvedená změna je vysvětlena formou poznámky v příslušných metodických textech, časových řadách a dalších výstupech. Úprava údajů za roky 2015 a 2016 je zohledněna ve výstupech národních účtů a v platební bilanci. Celkovou změnu množství dovezeného plynu v množstevních jednotkách, hmotnosti a v mil. Kč v letech 2014 až 2016 zachycuje výše uvedená tabulka. ■

Předsedkyně ČSÚ ve Statistické komisi OSN

Iva Ritschelová, předsedkyně ČSÚ, se zúčastnila 48. zasedání Statistické komise OSN. Na jednání moderovala doprovodný seminář organizovaný Statistickou divizí OSN a vystoupila s projevem na akci OECD a Stálé mise ČR při OSN v New Yorku.

Egor Sidorov, ředitel kanceláře předsedkyně

Zasedání Statistické komise OSN se konalo ve dnech 7. až 10. března 2017 v New Yorku. Před jednáním Komise se uskutečnilo Fórum oficiální statistiky na vysoké úrovni. Zabývalo se rolí, kterou hraje globální statistický systém v monitorování pokroku naplnění Agendy 2030.

Rezoluce o indikátorech udržitelného rozvoje

Hlavním bodem čtyřdenního jednání Statistické komise OSN byla problematika dat a indikátorů udržitelného rozvoje. Intenzivně se zde diskutoval návrh indikátorového rámce Cílů udržitelného rozvoje, které jsou součástí Agendy 2030. Nejspornějším bodem se

Jiří Muchka, rada vyslanec Stálé mise ČR při OSN v New Yorku a Iva Ritschelová, předsedkyně ČSÚ, na zasedání Statistické komise OSN v New Yorku.

70 LET STATISTICKÉ KOMISE OSN

Statistická komise OSN byla založena v roce 1947. Je nejvyšším rozhodovacím orgánem OSN pro mezinárodní statistické aktivity a funkční komisí Hospodářské a sociální rady OSN. Zároveň dohlíží na činnost Statistické divize OSN. Historicky první zasedání Komise se konalo v roce 1947 v New Yorku a zúčastnili se ho také zástupci mezinárodních organizací FAO, ILO a UNESCO.

stal návrh rezoluce, kterou by měl být indikátorový rámec schválen na politické úrovni. V reakci na vystoupení Indie, Číny a několika dalších států bylo upraveno znění některých pasáží. Dne 10. března byl návrh rezoluce Statistickou komisí schválen. Po projednání v Hospodářské a sociální radě (ECOSOC) v červnu 2017 by měl být návrh rezoluce předložen Valnému shromáždění OSN. Očekává se, že by ji mělo schválit do září 2017.

Vystoupení Ivy Ritschelové

Během jednání Komise se konala celá řada doprovodných akcí. Předsedkyně ČSÚ moderovala seminář Statistické divize OSN s názvem Podpora

oficiální statistiky pro monitoring environmentálních indikátorů udržitelného rozvoje. Ve svém úvodním slovu zde zdůraznila úlohu oficiální statistiky v Agendě 2030, potřebu kvalitních a nezávislých údajů a roli mezinárodních organizací v oblasti podpory globálního rozvoje statistiky. Na společném semináři OECD a Stálé mise ČR při OSN v New Yorku na téma Využití dat a nástrojů OECD pro podporu cílů udržitelného rozvoje pak prezentovala praktické zkušenosti ČSÚ s implementací koncepce udržitelného rozvoje Agenda 2030, zejména pak s tvorbou indikátorového rámce na národní úrovni. Kriticky zhodnotila globální postup a pozastavila se nad hlavními, zatím nedořešenými problémy. ■

- Dne 23. února se předsedkyně ČSÚ Iva Ritschelová zúčastnila slavnostního zasedání Vědecké rady VŠE v Praze. Hansi-Werneru Sinnovi, emeritnímu profesorovi makroekonomie a financí na Ludwig-Maximilians-Universität v Mnichově, zde byla udělena čestná vědecká hodnost doctor honoris causa.
- Na 14denní studijní návštěvu přijel začátkem března do ČSÚ Julio Cabeca z Eurostatu. Předmětem jeho zájmu byla problematika sestavování národních účtů v České republice. Navštívil také Krajskou správu ČSÚ v Brně, kde se seznámil se sběrem statistických dat.
- Ve druhé březnové dekádě zavítali do Ústředí ČSÚ v Praze statistici z Albánie, Bosny a Hercegoviny a Kosova. V rámci technické asistence pro statistické úřady ze zemí západního Balkánu se přijeli seznámit s Výběrovým šetřením životních podmínek domácností EU-SILC.
- ČSÚ aktualizoval 15. března formální podobu Rychlých informací o vývoji tržeb v maloobchodě a ve službách. Od tohoto data v nich bude nově zveřejňovat časové řady sezónně a kalendářně očištěných bazických indexů tržeb, kde základem je průměr roku 2010.
- Dne 16. března se Jiří Hrbek, ředitel odboru statistiky zemědělství, lesnictví a životního prostředí Českého statistického úřadu, zúčastnil 25. sněmu Agrární komory České republiky. Akce se konala v Olomouci za přítomnosti 160 delegátů z ČR i zahraničí.

Setkání evropských ředitelů sociálních statistik

Ředitelka sekce demografie a sociálních statistik Michaela Kleňhová se zúčastnila pravidelného jednání evropských ředitelů sociálních statistik. To se uskutečnilo ve dnech 2. až 3. března 2017 v Lucemburku. Projednávaly se na něm zejména otázky spojené s modernizací programu sociálních statistik, především v návaznosti na připravované nové nařízení

o evropských sociálních statistikách (IESS – Integrated European Social Statistics). Ředitelé diskutovali hlavně o problematice standardizace proměnných společných pro více šetření, o možném přerušení časových řad, o jejich revizích a plánech derogací. Dále jednali například o využití statistik národních účtů pro satelitní účty sociální ochrany, zdraví a vzdělání.

Do prvního hackatonu veřejné správy se zapojí i ČSÚ

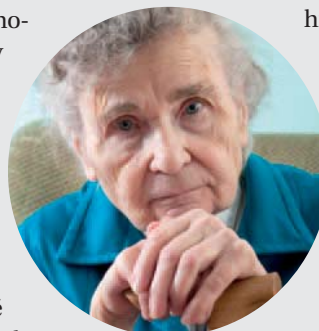
První hackaton veřejné správy se uskuteční od 15. do 16. září 2017. Pořádá ho Český telekomunikační úřad a Nejvyšší kontrolní úřad. Do příprav je zapojen i ČSÚ.

Cílem hackatonu je podpořit otevření dat institucí veřejné správy. Součástí budou na základě těchto dat vytvářet zajímavé aplikace či vizualizace. ČSÚ je jedním z mála tuzemských úřadů, který veřejnosti již několik let nabízí otevřená data. Podle vyjádření

předsedkyně ČSÚ Ivy Ritschelové je Úřad v této oblasti oproti jiným státním organizacím o hodně napřed. Například volební výsledky nebo sčítání lidu publikuje jako otevřená data. Do příprav hackatonu jsou zapojeni i Česká správa sociálního zabezpečení, Český úřad zeměměřický a katastrální, Ministerstvo financí, Ministerstvo vnitra, Fakulta informatiky a statistiky Vysoké školy ekonomické a Fond Otakara Motejla.

Přednáška o seniorech měla úspěch

Senioři v Královéhradeckém kraji – tak zněl název únorové přednášky Věry Varmužové z Krajské správy ČSÚ v Hradci Králové. Připravila ji pro členy místního svazu důchodců. Seznámila seniory s výsledky analýzy ČSÚ, které dokumentovala vyhod-

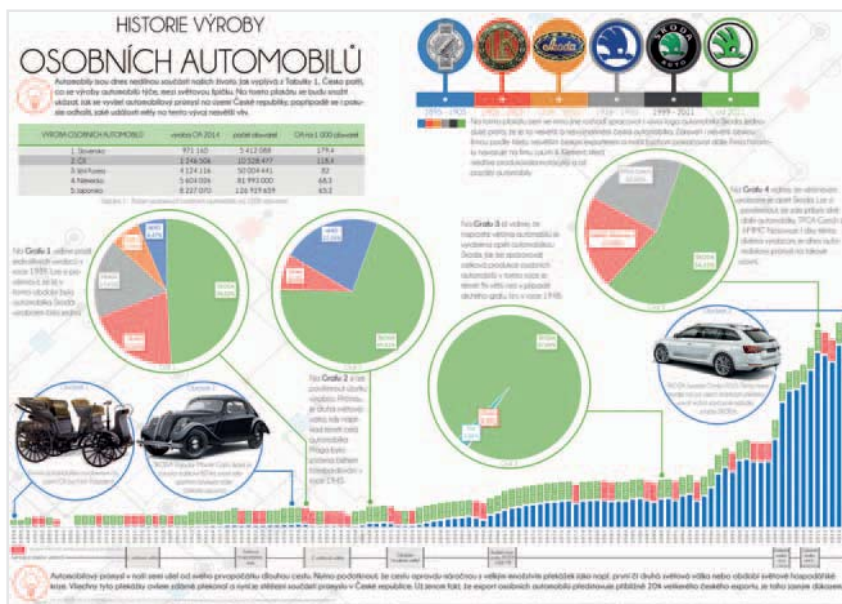
nocením populace Královéhradeckého kraje ve věku 65 a více let, a to jako celku i podle pětiletých věkových skupin. Účastníci přednášky se zajímali například o počty stoletých, o využití analýzy pro zkvalitňování života seniorů a další informace.

Nejlepší plakáty vytvořili gymnazisté z Holic

První ceny v národním kole soutěže o nejlepší statistický plakát získali studenti z Gymnázia Dr. Emila Holuba v Holicích, a to v obou soutěžních kategoriích. Organizátory akce byly už čtvrtým rokem ČSÚ a VŠE. Soutěž je určena pro žáky základních a středních škol, vítězové pak postupují do mezinárodního kola.

V letošním roce byla tématem historie naší země. Do soutěže se přihlásilo více než 200 týmů z 33 základních a středních škol z celé České republiky. Plakáty stejně jako v uplynulých ročnících posuzovala odborná porota složená ze zástupců Českého statistického úřadu, Vysoké školy ekonomické v Praze a České statistické společnosti. Všichni výherci získali diplom a dárkové předměty. Ukazuje se, že mezinárodní soutěž, je-

Autory vítězného plakátu v kategorii narození v roce 1997 a mladší byli Vojtěch Černý a Matyáš Hruška.

žijí finále se uskuteční letos v červenci v marocké Marrakéši na 61. světovém kongresu Mezinárodního statistického institutu, přináší své plody. Jaká je úroveň statistické gramotnosti žáků základních a středních škol, o tom se mohou přesvědčit všichni, kdo do konce letošního dubna zavítají do ústřední budovy

ČSÚ na Skalce v Praze 10 a navštíví výstavu nejlepších statistických plakátů.

Podrobné informace a výsledky soutěže najdete na <http://bit.ly/2nrya0t> a <http://bit.ly/2mYX21J>.

Alena Gébllová
vedoucí redaktorka

První místo v kategorii narození v roce 2000 a mladší získaly Pavla Bačinová a Iva Hlavatá.

Po vernisáži plakátů, která se uskutečnila 15. března v budově ČSÚ v Praze na Skalce, se jejich tvůrci vyfotili s předsedkyní ČSÚ Ivou Ritschelovou a profesorkou Hanou Řezankovou z VŠE, místopředsedkyní České statistické společnosti.

- Veletřhu pro příznivce otevřených dat z řad veřejného, soukromého i neziskového sektoru Open Data Expo se 7. března zúčastnil i ČSÚ. Jde o akci, kterou každoročně pořádá Fond Otakara Motejla. Na veletřhu se dále představily Český úřad zeměměřický a katastrální, hl. město Praha, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo financí nebo Ministerstvo práce a sociálních věcí.

- Na seminář pro předsedy národních statistických úřadů, který pořádá na Maltě Eurostat, odcestuje koncem března také předsedkyně ČSÚ Iva Ritschellová. Tématem jednání se staly priority Evropského statistického systému.

- Poslední březnový den vydá ČSÚ publikaci Ceny zemědělské půdy. Titul bude obsahovat průměrné ceny orné půdy a trvalých travních porostů za poslední tři roky. Další pokračování časových řad vyjde 23. října 2017.

- Již desátý ročník semináře o venkově Venkov 2017 se uskutečnil začátkem února na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Zúčastnili se ho zástupci ČSÚ i dalších státních úřadů, akademici, starostové obcí a představitelé místních akčních skupin.

- Dne 14. března se v Liberci setkali partneři evropského projektu AliZi: oblast spolupráce Liberec – Žitava, podpora vzájemné spolupráce, rozvoje a prosperity, do kterého je zapojen i ČSÚ. Statistickí se kromě přípravy dat pro jednání mezi německými a českými partnery budou podílet na zpracování publikace srovnávající Žitavu s Libercem.

Analýza ČSÚ: Vývoj ekonomiky ČR v roce 2016

Ekonomice se v loňském roce dařilo, HDP vzrostl o 2,3 %. Hospodářský růst byl podpořen především rostoucími výdaji domácností na konečnou spotřebu a kladným přebytkem bilance zahraničního obchodu. K ekonomickému růstu přispěl zejména zpracovatelský průmysl. Dařilo se i činností v oblasti nemovitostí a díky dobré úrodě také zemědělství. Naopak výkon stavebnictví po celý rok zpomaloval. Meziroční růst spotřebitelských cen se od ledna do září pohyboval mezi 0,1 až 0,6 %, v prosinci však činil 2,0 %. Kromě

u potravin rostly ceny nemovitostí. Očekávané regulace vedly v závěru roku 2016 ke zrychlení růstu objemu poskytovaných hypoték. V průběhu loňska však díky nízkým úrokovým sazbám rostl objem všech typů úvěrů poskytnutých domácnostem. Situace na trhu práce se i v roce 2016 zlepšovala. Míra zaměstnanosti dosáhla v posledním čtvrtletí 72,9 %. Mzdový medián byl ve 4. čtvrtletí meziročně o 6,0 % vyšší. Více informací najdete na <http://bit.ly/2nd-Hjdo> a v příštím vydání časopisu Statistika&My.

V Eurostatu jednali ředitelé metodiky a informatiky

V polovině února se v Eurostatu konalo dvoudenní jednání ředitelů metodiky a informatiky národních statistických úřadů. Diskutovaly se na něm výsledky evropských projektů, například způsob stanovení kvality administrativních zdrojů dat a strategie k otevřeným

datům. Na jednání se hovořilo o využití evropských standardů či o nových tématech, jakou jsou například chytrá „smart“ a experimentální statistika. Jednání se za ČSÚ účastnili Pavla Trendová, ředitelka sekce metodiky a registrů, a Petr Eliáš, ředitel odboru obecné metodiky.

Statistická ročenka České republiky 2017

Dne 15. března se uskutečnilo v sídle ČSÚ v Praze na Skalce setkání redakční rady, kde se projednávala stěžejní publikace Českého statistického úřadu – Statistická ročenka ČR 2017. Letos bude ročenka obsahovat 32 kapitol. V souladu s loňským rozhodnutím redakční rady budou kapitoly 18. Obchod, ubytování, stravování a cestovní ruch a 26. Kultura a sport rozděleny. Vzniknou tak samostatné kapitoly s novými čísly: 18. Obchod, ubytování a stravování, 19. Cestovní ruch, 27. Kultura a 28. Sport. Na konec ročenky bude zařazena kapitola 32. Volby. Údaje v ročence bu-

Na konec ročenky bude zařazena kapitola 32. Volby.

dou platné k 31. srpnu 2017 a budou zpřesňovat údaje a odhady již dříve publikované. Knižní a elektronické vydání Statistické ročenky ČR 2017 je plánováno v týdnu od 20. do 24. listopadu 2017.

Růst sociálních výdajů zaostává za růstem HDP

Na konci roku ČSÚ vydal údaje o struktuře výdajů vládních institucí podle jejich účelu (klasifikace COFOG) v roce 2015. Výdaje státu meziročně vzrostly o 90 mld. Kč. V poměru k HDP však poklesly o 0,26 procentního bodu na 42 % HDP.

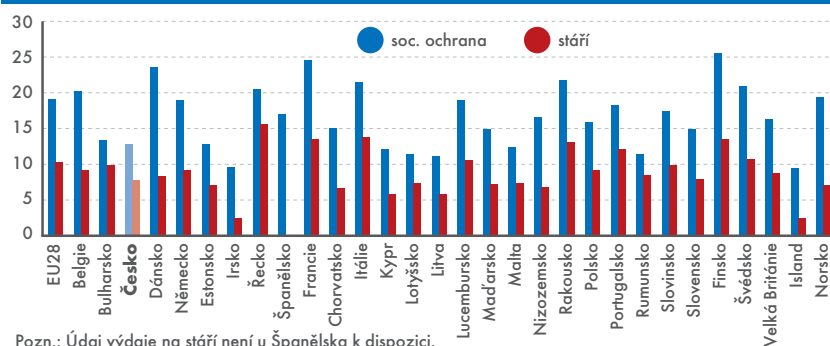
Václav Rybáček, ředitel odboru vládních a finančních účtů

Vládní instituce vydávají zdaleka nejvíce peněz na sociální ochranu. Téměř každá třetí koruna vyplacená vládními institucemi cílila na pokrytí sociálních rizik, jako jsou stáří, nemoc či invalidita. Nominálně šlo o 575 mld. Kč, což v relativním vyjádření činilo 12,6 % HDP. V poměru k HDP však výdaje na sociální ochranu vykázaly meziroční pokles o 0,44 procentního bodu (p. b.). Ten se nejvíce dotkl podílu starobních důchodů na HDP (−0,18 p. b.) a dávek rodinám s dětmi (−0,05 p. b.).

Druhou nejvýznamnější položku tvořily výdaje na zdravotnictví, které vstřebaly 18,2 % z celkových vládních výdajů, tj. 7,6 % HDP. Meziročně tak podíl výdajů na zdravotnictví k HDP vzrostl o 0,04 p. b. O tento vývoj se nejvíce zasloužily rostoucí výdaje na investice a na náhrady zaměstnancům ve zdravotnických službách. Třetí nejvýznamnější oblastí jsou tzv. ekonomické záležitosti (6,6 % HDP), tedy výdaje ztělesňující hospodářskou politiku vlády. Díky silné investiční aktivitě byla tato skupina premiantem v meziročním růstu, který dosáhl 0,48 p. b.

Oproti roku 2014 posílily výdaje na obranu (z 0,7 na 0,9 % HDP) a výdaje

Výdaje na sociální ochranu a stáří v roce 2015 (v % HDP)

Pozn.: Údaj výdaje na stáří není u Španělska k dispozici.

Zdroj: Eurostat

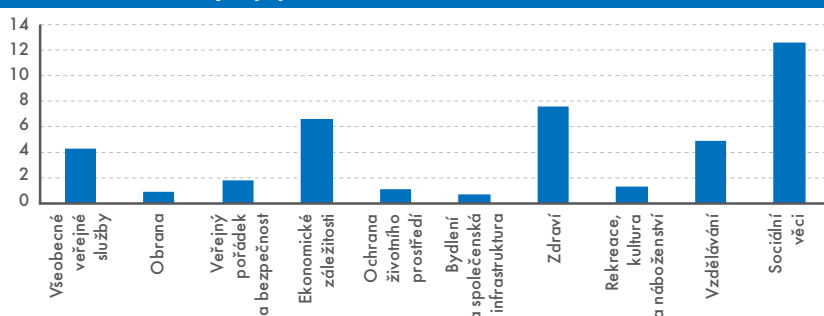
na veřejný pořádek a bezpečnost. Ty vzrostly o 0,15 p. b. a dosáhly na 1,8 % HDP. Naopak největší pokles po sociálních výdajích zaznamenaly výdaje na všeobecné veřejné služby. Ty se snížily o 0,38 p. b. na 4,3 % HDP. Snížily se také výdaje na vzdělávání, jejich poměr k HDP klesl o 0,18 p. b. na 4,9 % HDP. Pokles se nejvíce projevil ve sféře terciárního vzdělávání (−0,1 p. b.) a sekundárního vzdělávání (−0,03 p. b.). Podobně na tom byly i výdaje na bydlení a společenskou infrastrukturu. Jejich podíl se snížil z 0,9 na 0,7 % HDP.

Z hlediska ekonomické povahy výdajů si zvláštní pozornost zaslouží vý-

voj investic. Ačkoli podíl celkových výdajů na HDP klesl o 0,26 p. b., investiční výdaje si meziročně připsaly navíc 1,1 p. b. Nárůst investic se projevil zejména v dopravě ve skupině ekonomických záležitostí (+0,37 p. b.), v obraně (+0,23 p. b.) a zdravotnictví (+0,17 p. b.). Na poklesu poměru výdajů vládních institucí k HDP se naopak z objemově významných položek nejvíce podílely sociální dávky (−0,4 p. b.), mezispotřeba (−0,13 p. b.) a náhrady zaměstnancům (−0,07 p. b.).

Sociální ochrana je jednou z hlavních činností vládních institucí. Státy prostřednictvím svých institucí poskytují pojištění pro případ nepříznivé sociální události v životech občanů. Na závěr se proto stručně podívejme na plnění tohoto poslání napříč zeměmi Evropské unie. Výdaje na sociální ochranu v rámci EU dosáhly předloni 19,2 % HDP, ČR tak byla 6,5 procentního bodu pod průměrem a patří jí až 22. místo. Objem výdajů na zabezpečení ve stáří dosáhl v EU 10,3 % HDP. V této skupině tak ČR ztrácela na evropský průměr 2,6 procentního bodu a patří jí 18. místo

Struktura vládních výdajů podle účelu v ČR v roce 2015 (v % HDP)

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Na vysoké škole jsem se statistikou válčil, teď mám data rád

Ačkoli pro ministra zemědělství Mariana Jurečku nebyla statistika oblíbeným předmětem, dnes má data v oblibě. Využívá je denně ke své práci. Tvrdí, že data jsou pro státní správu velkou výzvou.

Michal Novotný, ředitel odboru vnější komunikace

ČSÚ na začátku března zveřejnil předběžné výsledky souhrnného zemědělského účtu za rok 2016. Podle dat se českému zemědělství vloni ekonomicky dařilo. Co říkáte prezentovaným výsledkům?

Uděly mi radost. Loňský rok byl nadprůměrně příhodný z hlediska počasí. Průměrné výnosy se za posledních dvacet let dramaticky zvýšily. Roste efektivita rostlinné výroby. Nepatrný pokles živočišné výroby vzhledem k vývoji cen považuji za obrovský úspěch. Poklesy máme jen u prasat a drůbeže, celkové počty skotu, ovcí a koz nám rostou. Přitom loňský rok začal být kvůli propadu cen a suchu v roce 2015 složitý a mohl skončit pro mnoho zemědělců skoro fatálně.

Dotace do zemědělství se od roku 2000 čtyřnásobně zvýšily. Bez dotací by to nešlo?

Nešlo. Máme poměrně velký strukturální dluh. Za posledních třicet až čtyřicet let se do mnoha zemědělských oblastí dostatečně neinvestovalo. Obecně nejsem příznivcem dotací. Kdyby to šlo změnit, ponechal bych dotace jen pro horské a podhorské oblasti. Zemědělství by se obešlo i bez dotací, ale muselo by to platit pro všechny. Jak pro EU, tak pro naši konkurenci na jiných kontinentech.

Co konkrétně jste formou dotací podporovali?

Největší část tvoří platby, které platíme zemědělcům v rámci druhého pilíře Programu rozvoje venkova a do takzvaných přírodně znevýhodněných

oblastí, ve kterých zemědělcům kompenzujeme finanční ztráty. Potom vyplácíme platby na environmentální opatření, když podporujeme hospodaření například v chráněné krajinné oblasti. Spadá do toho i celé ekologické zemědělství, kam směřují velké částky. Nicméně nejvyšší podpora je v prvním pilíři, kam spadají platby za plochu, takzvané sapsové platby základní, které se změnilo. Už nejde o jednu částka za hektar, dotace se skládají z více plateb, přičemž stále platí základní platba za hektar. Pokud chce zemědělec další peníže, musí splňovat ještě jiné podmínky, například pěstovat takzvané citlivé komodity, jako jsou ovoce nebo zelenina.

Dokážou naši zemědělci konkurovat levnějšímu dovozu ze zahraničí?

Dokážou. Jako národ máme tendenci být hodně sebekritičtí. Když cestuji po světě, uvědomuji si, že naše zemědělství a potravinářství drží krok se světovou špičkou. Například jsme největší producenti potravinářského máku na světě. Jsme na třetím místě v produkci špičkového chmele. Pokud jde o kvalitu užitkovosti hospodářských zvířat, například mléčných krav a masného skotu, patříme dnes do první desítky. To jsou výsledky, které vidíme v kontrolách užitkovosti. České zemědělství se nemá za co stydět. Máme samozřejmě rezervy, v mnoha oblastech je možné se zlepšit, ale to je přirozený vývoj.

Jak se změnila zemědělská politika od doby vašeho nástupu do funkce ministra?

Po mém nástupu na Ministerstvo jsme první rok strávili nastavováním Společné zemědělské politiky, nových pravidel a nových priorit. Po období 2007 až 2013, kdy byla politika nastavena tak, že zemědělec dostal šest tisíc korun na hektar a mohl si dělat, co chtěl, se nám podařilo situaci změnit. Zemědělci se totiž do té doby výrazně přeorientovali na tržní plodiny, jako jsou pšenice, řepka, kukuřice a sladovnický ječmen. Pěstovali tyto čtyři plodiny a přestávali pěstovat zeleninu. Opouštěli také živočišnou výrobu. Změnili jsme to tím, že jsme nemalou část peněz začali vyčleňovat na takzvané citlivé komodity, kam patří ovoce, zelenina, brambory, cukrovka, chmel a sektor živočišné výroby. Statistika ukázala, že za poslední tři roky se začalo chování zemědělců měnit.

Statistická data také dokládají úbytek podílu zemědělské půdy v České republice.

Je to jev, ze kterého žádnou radost nemám. Velká část tohoto úbytku souvisí s rozšiřováním plochy lesů. Ta je dnes nejvyšší v naší historii. Za posledních sto let se plocha lesů zdvojnásobila. Na některých půdách není vhodné zemědělsky hospodařit, jsou to například lokality ohrožené erozí v povodňových oblastech. Zde chceme vysazovat les, místa už máme vytipována. Velký úbytek půdy jde také na vrub výstavby například průmyslových areálů nebo rodinných domů. Po zpřísnění podmínek se rychlost ubývání zemědělské půdy začíná zpomalovat. V opatřeních chci dále po-

Ing. Marian Jurečka

Ministr zemědělství České republiky, poslanec Parlamentu České republiky, zastupitel Olomouckého kraje, 1. místopředseda KDU-ČSL. Vystudoval Mendelovu zemědělskou a lesnickou univerzitu v Brně, obor rostlinolékařství (specializace ochrana rostlin). Farmaří na rodinném statku v Rokytnici u Přerova, působil také jako obchodní zástupce a rostlinolékař. Je ženatý a s manželkou vychovává pět synů.

Kdybychom se chtěli přiblížit stoprocentní soběstačnosti v základních komoditách, museli bychom navýšit počet pracovníků o 42 tisíc.

kračovat, protože stále čtyřicet procent úbytku souvisí s výstavbou rodinných domů. Na příští rok chceme finančně podpořit demolice starých domů, aby lidé byli ekonomicky motivováni nestavět jen na zelené louce a obnovovali stavení na jejich původních místech. Další chystaná opatření se budou týkat zemědělských brownfieldů, míst, kde stávala zemědělská družstva a kde jsou ekologické zátěže.

Některé dříve u nás produkované potraviny dnes z velké části dovážíme. Je vůbec možné, abychom byli v dnešní době soběstační?

Asi ne ze sta procent u všech komodit. Můj osobní zájem je, abychom v tom, co jsme tradičně schopní vyrábět díky našim znalostem a dobrým přírodním podmínkám, byli nejen soběstační, ale také schopní vyvážet. V současné době máme nadprodukcí a vyvážíme komodity, jako jsou ječmenný slad, chmel, pivo, živá zvířata a v případě skotu mléko. Bylo by samozřejmě lepší, kdybychom nevyváželi zvířata, ale spíše zpracované potraviny.

Jak tohoto cíle chcete dosáhnout?

Tento cíl je součástí strategie 2030, kterou jsme připravili už v roce 2015. Popsali jsme indikátory a nastavili jednotlivé kroky tak, jak chceme postupovat, aby se sektor vyvíjel. Souvisí s tím i přenastavení finančních podpor jednotlivých komodit. Sledujeme otázky soběstačnosti, zaměstnanosti i pozitivních environmentálních dopadů z hlediska změny způsobu hospodaření. Zaměřujeme se na podporu investic, aby mohli zemědělci vytvářet produkty s přidanou hodnotou a nevytvářeli a nevyváželi tolik základních komodit, jako jsou obilí nebo olejninu.

Jak se bude podle vás vyvíjet zaměstnanost v rostlinné a živočišné výrobě s ohledem na technologické proměny v tomto sektoru?

Bez lidí nemůže zemědělství existovat. Možná řeknu něco troufalého, ale pokud budeme v naší strategii důslední, tak by se mohla v budoucnosti zaměstnanost ještě zvýšit. Kdybychom se chtěli přiblížit stoprocentní soběstačnosti v základních komoditách, museli bychom navýšit počet pracovníků o 42 tisíc.

Při stanovování cílů a jejich naplňování se neobejdete bez informací. Využíváte data ČSÚ? Jak jste na tom se statistikou?

Přiznám se, že na vysoké jsem se statistikou válčil. Nebyla to má úplně oblíbená zkouška u paní profesorky Stárkové na Mendelově zemědělské a lesnické univerzitě v Brně. Ale obecně mám data rád a moji kolegové to vědí. Říkám jim, nepište mi do podkladů omáčky, mně stačí grafy a tabulky, chci vidět trendy. Práce s daty, umět je vyhodnocovat a mít sebereflexi je pro státní správu velkou výzvou. Data jsou potřeba pro stanovování priorit, finančních nástrojů a pro jejich vyhodnocování. Snažíme se se statistickými daty Českého statistického úřadu a dalšími daty z administrativních zdrojů na Ministerstvu zemědělství pracovat. I když vše není ještě ideální, při pohledu na jiné resorty zjišťuji, že jsou daleko za námi. ■

- U příležitosti Světového dne rakoviny, který každoročně připadá na 4. února, německý statistický úřad Destatis informoval, že v roce 2015 bylo u našich západních sousedů hospitalizováno se zhoubným novotvarem 1,5 mil. pacientů. Nejčastěji byli přijati do nemocniční péče pacienti s rakovinou plic či průdušek. Více na <http://bit.ly/2kAOxXM>.

- Mezi lety 2011 a 2015 se počet osob zaměstnaných v EU28 v různých oblastech kultury zvýšil o 410 tis., tj. o 7 %. Celkem bylo v kultuře zaměstnáno 6,5 mil. osob, tedy 3 % z celkového počtu zaměstnaných v EU28. Téměř 2 mil. z nich jsou umělci a spisovatelé, z nichž polovina nemá stálé angažmá. Více na <http://bit.ly/2IXuvZE>.

- Kanadští statistici odhadují, že v období od listopadu 2015 do října 2016 se do různých oblastí sdílené ekonomiky zapojila téměř desetina dospělých Kanadánů. K nejčastějším typům sdílení patřilo sdílené ubytování (a to i využívání služeb v zahraničí) a nabídka či využívání spolujízdy v dopravních prostředcích. Stranou nezůstávaly ani různé nabídky na přátelskou výpomoc v bytě (úklid, vymalování či oprava počítače) či na zahradě. Více na <http://bit.ly/2ICUbZ0>.

- Rakouští statistici v předběžných údajích za první polovinu letošní zimní sezony upozornili na mírný pokles počtu nocí strávených v ubytovacích zařízeních. Přestože se počet návštěvníků zvýšil o 0,4 % na 8,6 mil., počet přenocování o 1 % poklesl, a to na 29,03 mil. Více na <http://bit.ly/2mi3lll>.

Skandinávie: Země, kde holdují sportu

Téměř polovina obyvatel Evropské unie starších 18 let se nevěnuje žádnému sportu. Na druhou stranu bezmála každý třetí (29,9 %) obyvatel EU28 strávil v roce 2014 ve svém volném čase alespoň 2,5 hodiny týdně nějakou sportovní aktivitou, ovšem počítala se mezi ně i jízda na kole do školy či do práce. Na sportovní aktivity v rozsahu minimálně 150 min. týdně si najde čas více než třetina (34,5 %) mužů, ale jen zhruba čtvrtina žen (25,6 %). Se zvyšujícím se věkem se sportu věnuje stále menší podíl osob. Mezi lidmi s vysokoškolským vzděláním splňuje doporučenou týdenní dobu fyzické aktivity více než 40 % osob, zatímco mezi osobami bez maturity je to pouze 20 %. Mezi nejaktivnější patří v Unii Finové, Dánové a Švédové. V těchto třech severovýchodních zemích tráví aktivně čas více než polovina obyvatel starších 18 let. Naopak v Rumunsku a Bulharsku je to jen 7,5 resp. 9 % obyvatel.

Více na <http://bit.ly/2mh4eqn>.

Švédsko: S oddacím listem i na psí knížku

Od počátku tisíciletí se mezi obyvateli Švédska, na rozdíl od zbytku EU28, těší sňatek stále větší oblibě. Hrubá míra sňatečnosti je zde vyšší než ve většině států Unie. Mnoho lidí však také spolu žije bez oddacího listu a většina dětí se rodí mimo manželství. Z obyvatelstva staršího 20 let žije v manželství téměř 44 %. Ženy vstupují do manželství v průměru dříve než muži.

Průměrný věk při prvním sňatku byl v roce 2015 u žen 33,0 roku, u mužů pak o 2,7 roku více. Od začátku tisíciletí tak ženichové a nevěsty průměrně zestárlí o téměř tři roky. Ve srovnání s 60. léty minulého století se pak průměrný věk při prvním sňatku zvýšil dokonce o téměř deset let. Podle výsledků posledního sčítání lidu z roku 2011 bylo mezi 20letými a staršími více než 18 % těch, kteří žili ve faktickém manželství. Tento podíl byl také ze všech států EU28 nejvyšší.

Více na <http://bit.ly/2lZlkq0>.

Austrálie: Počet návštěvníků z Číny překročil milion

Během posledních čtyřiceti let se počet Číňanů, kteří přijeli na krátkodobý pobyt do Austrálie, zvyšoval především v posledních letech nevídaným tempem. Zatímco v roce 1976 navštívilo Austrálii pouze 0,5 tis. Číňanů, v loňském roce zaznamenali australské statistiky už 1,2 mil. turistů z Číny. To v uvedeném období znamenalo nárůst na téměř 2,5tisícinásobek.

Z žádné jiné země se počet turistů přijíždějících do Austrálie takto nezvýšil. Číňané tak začali dohánět Nový Zéland, odkud zatím přijíždělo nejvíce turistů. V roce 2016 jich bylo 1,3 mil., což oproti roku 1976 představovalo devítinásobný nárůst. Nejmenší kontinent se stává stále populárnější destinací s ohledem na geografickou blízkost nejen mezi obyvateli jihovýchodní Asie, především ze Singapuru, Malajsie, Jižní Koreje či Vietnamu, ale oblíbili si jej například i návštěvníci ze Spojených arabských emirátů.

Více na <http://bit.ly/2lgAHNw>.

Počet lidí s depresí stoupl o pětinu

Podle posledních odhadů Světové zdravotnické organizace (WHO) se od roku 2005 zvýšil počet osob trpících depresemi o 18 %. V roce 2015 deprese trápily více než 4 % světové populace, tedy více než 300 mil. osob všech věkových skupin. Právě depresím se věnuje letošní Světový den zdraví, který připadá na 7. dubna. Jeho motto zní: Mluvme o depresi.

Eva Kačerová, odbor vnější komunikace

Trpět cukrovkou nebo vysokým krevním tlakem, prodělat infarkt či mrtvici, to už je dnes něco naprosto samozřejmého a každý o tom beze studu hovoří. Ovšem přiznat se k diagnóze deprese či jiné duševní nemoci vyžaduje stále velkou odvahu. Zkušenost s depresí má přitom každý 25. obyvatel naší planety.

Za stoupající počet osob s depresivními poruchami může podle Světové zdravotnické organizace nejen celkový růst populace, ale také stárnutí obyvatelstva, neboť u vyšších věkových skupin jsou deprese rozšířenější.

V současnosti patří poměrně široká skupina různých typů depresivních poruch mezi deset nejčastějších důvodů,

proč jsou lidé ve špatném zdravotním stavu. Deprese je přitom jedním z největších rizikových faktorů, které vedou k sebevraždám, avšak nikoli jediným. To se týká zejména dospívajících a žen v reprodukčním věku. Každých 40 sekund někde na světě jeden člověk spáchá sebevraždu. Každoročně tak v důsledku sebevraždy zemře více než 800 tis. osob. Sebevraždy jsou druhou hlavní příčinou úmrtí mezi lidmi ve věku 15–29 let.

Chybou diagnózu má polovina nemocných

Přestože jsou deprese velmi dobře ovlivnitelné vhodnou psychoterapií a pře-

devším léky, které pomáhají vyrovnat hormonální hladinu v mozku, dostane se adekvátní péče pouze necelé polovině nemocných. V některých zemích je to dokonce méně než desetina.

Bez ohledu na příjmovou úroveň země WHO odhaduje, že zhruba polovina osob trpících depresí není správně diagnostikována a i ti, kteří mají správně stanovenou diagnózu, nejsou adekvátně léčeni.

Riziko vzniku deprese zvyšuje chudoba, nezaměstnanost, užívání drog nebo bolestné životní události jako ztráta blízké osoby. V řadě případů ale deprese nemá žádný konkrétní externí spouštěč. Takto postižení lidé, kteří by podle svého okolí měli vést spokojený život, jsou pak často považováni za slabochy bez snahy překonávat překážky, které jim život klade.

Rozvinutá deprese se obvykle projevuje dlouhodobou sklíčeností, úzkostí, apatií, psychickým strádáním a narušením sociálního života postižených, kteří často nezvládají pracovní a rodinné povinnosti.

Nejvíce lidí s depresemi žije v jihovýchodní Asii (27 %) a v regionu západního Tichého oceánu (21 %), což je dáno i velkým počtem obyvatel v těchto částech světa zahrnujících Čínu a Indii.

Podíl Evropanů ve skupině depresivních osob zahrnuje přibližně 12 %. Nejméně zastoupeni jsou Afričané s pouhými 9 %. V České republice se podle WHO potýká s diagnostikovanými depresivními poruchami zhruba každý 20. obyvatel.

Více na <http://bit.ly/1lRQfwr>. ■

DEPRESEMI TRPÍ VÍCE ŽENY

Deprese je duševní onemocnění způsobené nerovnováhou mozkových neurotransmiterů, především nedostatkem hormonů serotoninu či dopaminu. Postihuje více žen než mužů a projevuje se jedinec od jedince různě. Příznaky deprese jsou smutek, nedostatek energie, ztráta zájmu nebo radosti, pocit viny, nízké sebevědomí,

narušený spánek a chuť a slabé soustředění. Mezi další znaky patří ztráta smyslu života, nespavost či nadměrná ospalost a malátnost, kdy i jednoduché činnosti vyžadují velkou námahu, přetrvávající smutná či úzkostná nálada, neklid, nadměrná podrážděnost, nezáměr o sexuální život, bolesti hlavy, poruchy trávení, nadměrné přejídání či naopak nechutenství, myšlenky na smrt a pokusy o sebevraždu.

Program současného „tria“ o evropské statistice

Koncem roku 2015 schválila Rada Evropské unie text společného programu tří po sobě jdoucích předsednictví v Radě EU, států Nizozemska, Slovenska a Malty, tzv. tria.

Marcela Jindrová, oddělení evropské integrace

Program současného tria předsednictví v oblasti statistiky pro období od ledna 2016 do června 2017 je zaměřen na aktivity směřující k poskytování relevantní a kvalitní evropské statistiky, k implementaci Víze 2020 a dále na iniciativy vedoucí k modernizaci a posílení Evropského statistického systému. Velkou pozornost věnuje posílení důvěry v evropskou statistiku, její harmonizaci, redukci nákladů na její produkci a snižování zátěže respondentů.

Nizozemské předsednictví

Pro Nizozemsko bylo předsednictví od ledna do června 2016 již celkově dvánáctou příležitostí k řízení Rady EU. Nizozemský statistický úřad předsedal jednáním Pracovní skupiny Rady pro statistiku. Diskutovalo se na nich o návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o evropských statistikách cen zemního plynu a elektřiny, o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/92/ES a o postupu ve Společenství pro zvýšení transparentnosti cen plynu a elektřiny účtovaných konečným průmyslovým velkoobdoběratelům. Těchto jednání se účastnili také zástupci ČSÚ.

V průběhu nizozemského předsednictví byly schváleny předpisy:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/792 ze dne 11. května 2016 o harmonizovaných indexech spotřebitelských cen a indexu cen bytových nemovitostí a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 2494/95;
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1013 ze dne 8. června 2016, kterým se mění nařízení (ES) č. 184/2005 o statistice Společenství tý-

kající se platební bilance, mezinárodního obchodu se službami a přímých zahraničních investic.

Slovenské předsednictví

Slovensko předsedalo Radě EU ve druhé polovině roku 2016. Jednalo se o jeho historicky první předsednictví.

Slovenský statistický úřad (ŠÚSR) rovněž předsedal zasedáním Pracovní skupiny Rady pro statistiku za účasti ČSÚ. Ta projednávala dva legislativní návrhy. Prvním bylo nové nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí společný rámec pro evropské statistiky, jenž se týká osob a domácností založené na individuálních údajích sbíraných na základě výběrových souborů. Druhým byl návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 99/2013 o evropském statistickém programu na období let 2013 až 2017 prodloužením tohoto programu na období let 2018 až 2020. V oblasti statistiky došlo během slovenského předsednictví v Radě EU k uzavření následujících předpisů:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1724 ze dne 14. září 2016, kterým se mění nařízení (ES) č. 471/2009 o statistice Společenství týkající se zahraničního obchodu se třetími zeměmi, pokud jde o svěřené přenesené a prováděcí pravomoci Komise pro účely přijímání některých opatření;

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1952 ze dne 26. října 2016 o evropských statistikách cen zemního plynu a elektřiny a o zrušení směrnice 2008/92/ES;

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1954 ze dne 26. října 2016, kterým se mění nařízení (ES) č. 1365/2006 o statistice přepravy věcí po vnitrozemských vodních cestách, pokud jde o svěřené přenesené a prováděcí pravomoci Komise k přijímání určitých opatření;

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2032 ze dne 26. října 2016, kterým se mění nařízení (ES) č. 91/2003 o statistice železniční dopravy, pokud jde o shromažďování údajů o zboží, cestujících a nehodách.

Maltské předsednictví

Předsednictví Malty v první polovině roku 2017 znamená pro tuto nejmenší zemi v EU premiéru. Malta vstoupila do EU v roce 2004 a jako předsednická země nyní musí řešit migrační krizi, odchod Velké Británie z EU a přetrvávající hospodářské obtíže. Také maltský statistický úřad předsedá jednání Pracovní skupiny Rady pro statistiku, kde by se měly projednávat tři návrhy: návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí společný rámec pro evropské statistiky, týkající se osob a domácností, založené na individuálních údajích sbíraných na základě výběrových souborů, návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o integrované zemědělské statistice a návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 1059/2003, pokud jde o územní typologie (Tercet). ■

STATISTIKA

STATISTICS
AND ECONOMY
JOURNAL

VOL. 97 (1) 2017

CZECH
STATISTICAL
OFFICE

Odborný časopis ČSÚ zařazený
v mezinárodní citační databázi odborné
recenzované literatury **Scopus**, dále
**Web of Science Emerging
Sources Citation Index (ESCI** of
Thomson Reuters) a v dalších.
Vychází 4x ročně pouze anglicky.
V době vydání tištěné verze je
kompletně zveřejňován i na
internetu.

JAROSLAV SIXTA (ČSÚ, PRAHA)

INPUT-OUTPUT APPROACH TO REGIONAL
EMPLOYMENT

**JAROMÍR ANTOCH, DANIELA
JARUŠKOVÁ** (UNIVERZITA
KARLOVA A ČVUT, PRAHA)

DETECTION OF BREAKS IN A CAPITAL
STRUCTURE: A CASE STUDY

**ANDREJ GAJDOŠ, MARTINA
HANČOVÁ, JOSEF HANČ**
(UNIVERZITA P. J. ŠAFÁRIKA,
KOŠICE, SLOVENSKO)

KRIGING METHODOLOGY AND ITS
DEVELOPMENT IN FORECASTING
ECONOMETRIC TIME SERIES

1
czso.cz/statistika_journal

372 Kč/ROČNÍ PŘEDPLATNÉ

**INDIKÁTORY:
LEDEN 2017**

PRŮMYSL

+4,3 %

Průmyslová produkce v lednu 2017 po očištění od vlivu počtu pracovních dnů meziročně vzrostla o 4,3 %, bez očištění byla vyšší o 9,6 %. Po vyloučení sezónních vlivů byla meziměsíčně vyšší o 3,5 %.

MALOOBCHOD

+3,3 %

Po očištění od kalendářních vlivů se tržby v maloobchodě meziročně reálně zvýšily o 3,3 %, bez očištění o 5,6 %. Nejvyššího růstu dosáhl již tradičně prodej zboží přes internet.

STAVEBNICTVÍ

-3,4 %

Stavební produkce v lednu 2017 po očištění od vlivu počtu pracovních dnů reálně meziročně klesla o 3,4 %. Bez očištění se snížila o 0,2 %.

SLUŽBY

+3,1 %

Tržby za služby očištěné od kalendářních vlivů reálně meziročně vzrostly o 3,1 %, bez očištění o 6,3 %. Na růstu tržeb se nejvíce podílelo objemově nejvýznamnější odvětví dopravy a skladování.

CESTOVNÍ RUCH

+12,6 %

Ubytovací statistika vykázala v lednu meziroční zvýšení počtu hostů v hotelích o 12,6 %. Počet přenocování v těchto ubytovacích zařízeních vzrostl o 11,0 %.

V maloobchodě nejvíce vzrostl prodej přes internet

Maloobchodní tržby již druhým rokem v řadě překročily 5% hranici meziročního růstu. Tentokrát vzrostly o 5,6 %.

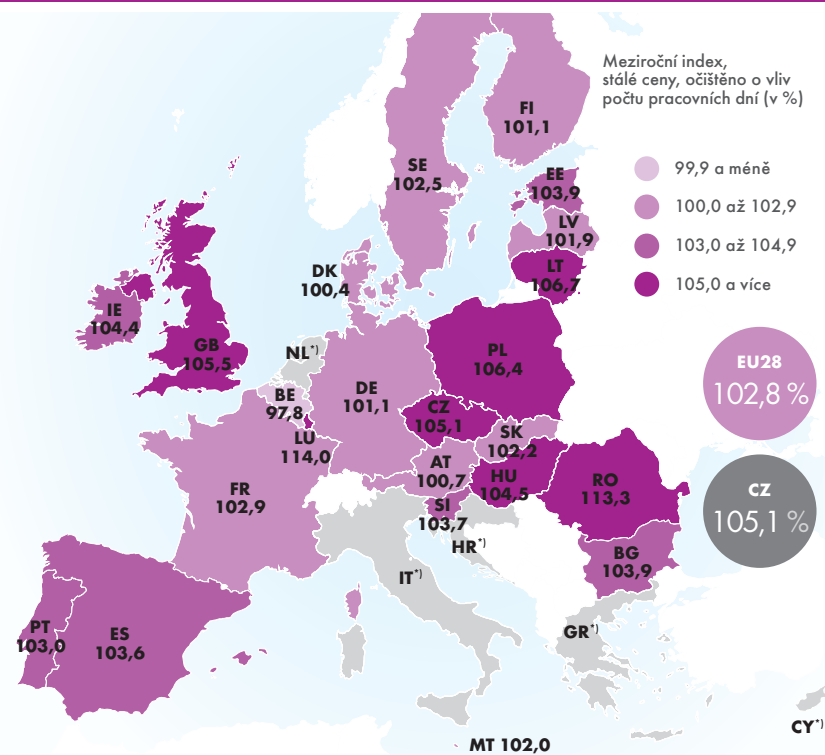
Markéta Borovičková, oddělení statistiky obchodu, dopravy a informačních činností

V maloobchodě (CZ-NACE 47) se neočištěné tržby meziročně reálně (po vyloučení inflace) zvyšovaly ve všech měsících roku 2016. Nejnižší růst (o 1,7 %) byl vykázán v červenci, kdy bylo i kvůli státním svátkům o tři pracovní dny méně než v červenci 2015. Naopak nejvyššího meziročního zvýšení tržeb (o 9,7 %) bylo dosaženo v únoru, k čemuž přispěl vyšší počet dní v loňském přestupném roce. Od roku 2008 byl celkový růst maloobchodních tržeb (o 5,6 %) v roce 2016 druhý nejvyšší. Výrazněji rostly tržby jen v roce 2015, a to o 6,3 %. Největší vliv na výsledný růst měl prodej nepotravinářského zboží a prodej potravin. Růst vykázal i prodej pohonných hmot.

Internetový prodej stále roste

Nepotravinářské zboží bez pohonných hmot zaznamenalo v loňském roce růst o 6,8 %. Nejvyššího meziročního zvýšení tržeb dosáhl již tradičně prodej zboží prostřednictvím internetu nebo zásilkové služby (o 21,9 %). Oproti bazickému roku 2010 vzrostl na téměř trojnásobnou hodnotu (index = 281,4 %). Ze sortimentních skupin nepotravinářského zboží se nejvíce dařilo prodeji výrobků pro kulturu, sport a rekreaci (+7,0 %). Do této skupiny patří například podniky prodávající sportovní oblečení, knihy nebo hračky. Druhý nejvyšší meziroční růst vykázal

Index maloobchodních tržeb v EU28 v roce 2016

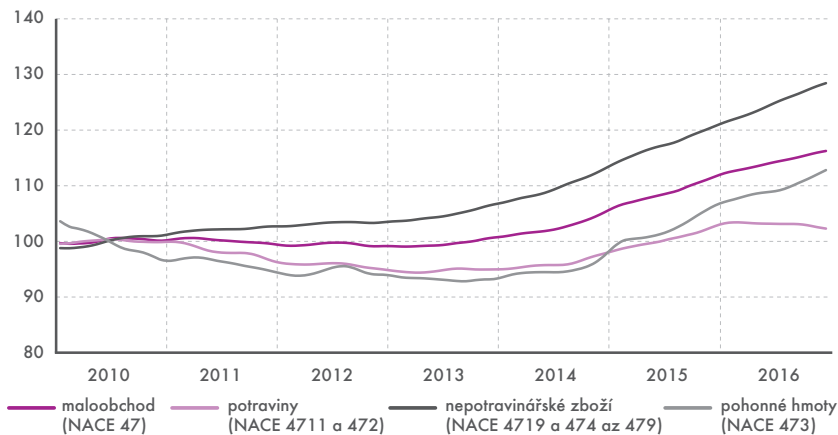

¹⁾ Pozn.: Data nejsou k dispozici.

Zdroj: Eurostat (k 8. 2. 2017)

Tržby v maloobchodě v ČR v letech 2010–2016 (stálé ceny, trend, 2010 = 100)

Zdroj: ČSÚ (k 8. 2. 2017)

prodej výrobků pro domácnost, který vzrostl o 6,0 %. Sem se řadí například prodejci nábytku, elektroniky nebo potřeb pro zahrádkáře.

Pokles tržeb vykázal jen prodej v nespecializovaných prodejnách s převahou nepotravinářského zboží (o 0,7 %), který má ale na celý maloobchod zanedbatelný vliv.

Za pohonné hmoty utržili obchodníci více

Prodej pohonných hmot v roce 2016 vzrostl reálně o 7,5 %. Obchodníci ale utržili oproti předchozímu roku nominálně o 3,0 % méně. Na to měl vliv především pokles cen, který byl poprvé zaznamenán na konci roku 2014. Ten se

tří i největší obchodní řetězce, vykázaly meziročně růst o 3,2 %.

Tržby devíti největších maloobchodních řetězců (v běžných cenách) se v roce 2016 meziročně zvýšily o 1,7 %. Za celou časovou řadu (od roku 2010) se jedná o druhý nejvyšší růst. V roce 2012 celkové tržby vzrostly jen o 1,5 %. Za zboží byl však vykázán růst o 3,7 %, shodně za potraviny i za nepotravinářské zboží.

Také v EU28 zpomalilo tempo růstu

Maloobchodní tržby v České republice za rok 2016 očištěné o počet pracovních dní meziročně reálně vzrostly o 5,1 %. V souhrnu za celou Evropskou unii se zvýšily o 2,8 %. Od roku 2011

Nejvyššího meziročního zvýšení tržeb (o 9,7 %) bylo dosaženo v únoru, k čemuž přispěl vyšší počet dní v loňském přestupném roce.

držel po celý rok 2015 a i většinu roku 2016. Teprve v prosinci 2016 deflátor za pohonné hmoty meziročně vzrostl a obchodníci utržili (v běžných cenách) o 11,3 % více.

Tržby za potraviny meziročně vzrostly o 3,3 %. Ve specializovaných prodejnách se v roce 2016 zvýšily nejvíce za posledních 11 let, a to o 3,6 %. Pokles byl zaznamenán jen v červenci, v ostatních měsících tržby vzrostly. Ve srovnání s průměrem roku 2010 byly ale stále o 3,9 % nižší. Nespecializované prodejny s převahou potravin, kam pa-

byla Česká republika vždy nad úrovní meziročního vývoje EU28. V ČR tržby rostly šestým nejvyšším tempem, vyšší růst vykázalo pouze Lucembursko (o 14,0 %), Rumunsko (o 13,3 %), Litva (o 6,7 %), Polsko (o 6,4 %) a Velká Británie (o 5,5 %). Pokles byl zaznamenán jen v Belgii (o 2,2 %), ve většině ostatních zemí tržby rostly.

Ve všech sousedních zemích tržby rostly nejvíce v Polsku (o 6,4 %). Na Slovensku byly meziročně vyšší o 2,2 % a v Německu o 1,1 %. V Rakousku se tržby zvýšily o 0,7 %.

KONJUNKTURÁLNÍ PRŮZKUM V ČR: ÚNOR 2017

-1,2 bodu

Souhrnný indikátor důvěry (indikátor ekonomického sentimentu), vyjádřený v bazickém indexu, poklesl oproti lednu o 1,2 bodu na hodnotu 98,0. Mezi podnikateli se důvěra meziměsíčně snížila o 1,1 bodu na hodnotu 95,9. Mezi spotřebiteli důvěra klesla o 1,8 bodu na hodnotu 108,2. V meziročním srovnání je souhrnný indikátor důvěry vyšší.

PRŮMYSL

-1,5 bodu

Bazický index indikátoru důvěry v průmyslu se meziměsíčně snížil o 1,5 bodu na hodnotu 96,5. V meziročním srovnání je důvěra v odvětví průmyslu na stejné úrovni.

STAVEBNICTVÍ

+4,7 bodu

Důvěra podnikatelů ve stavebnictví se oproti lednu zvýšila o 4,7 bodu na hodnotu 79,7. Oproti minulému roku je ovšem indikátor důvěry ve stavebnictví na nižší úrovni.

OBCHOD

-0,3 bodu

Indikátor důvěry v obchodě se v České republice v únoru mírně snížil o 0,3 bodu na hodnotu 104,0. V porovnání s minulým rokem je důvěra v obchodě vyšší.

SLUŽBY

-1,4 bodu

Ve vybraných odvětvích služeb (včetně bankovního sektoru) se důvěra podnikatelů meziměsíčně snížila o 1,4 bodu na hodnotu 96,0. Oproti únoru 2016 je však důvěra podniků ve službách vyšší.

MAKROINDIKÁTORY

HRUBÝ DOMÁCÍ PRODUKT

+1,9 %

Ve 4. čtvrtletí 2016 hrubý domácí produkt meziročně vzrostl o 1,9 %, za celý rok tak stoupl o 2,3 %. Růst HDP v závěrečném čtvrtletí roku mírně zrychlil oproti předchozímu kvartálu, na čemž se podílel především stabilní růst výdajů na konečnou spotřebu domácností a kladná bilance zahraničního obchodu.

MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI

3,5 %

Obecná míra nezaměstnanosti ve věkové kategorii 15–64 let očištěná od sezónních vlivů v lednu opět poklesla a dosáhla tak 3,5 %. ČR si proto udržela nejnižší nezaměstnanost v EU, kde průměrná nezaměstnanost činila 8,1 %. Obecná míra nezaměstnanosti u mužů v ČR klesla na 2,9 %, u žen zůstala na prosincové hodnotě 4,2 %.

CENY VÝROBCŮ

+2,1 %

Ceny průmyslových výrobců se v lednu meziročně zvýšily o 2,1 %. Kladná meziroční změna se tak objevila poprvé od prosince 2013 hlavně díky růstu cen v oddílu koxu a rafinovaných ropných výrobků.

PLATEBNÍ BILANCE

+52,6 mld. Kč

Přebytek běžného účtu platební bilance v roce 2016 dosáhl rekordní hodnoty 52,6 mld. Kč a byl třetí rok v řadě kladný. Zásahu na tom měl především výrazný přebytek bilance obchodu a služeb, který překonal záporné saldo prvotních a druhotných důchodů.

Nízká minimální mzda

Ve srovnání s Lucemburskem, které má nejvyšší minimální mzdu v Evropské unii, je česká pětina. Ve Skandinávii se výše minimálních mezd nestanovuje.

Karolína Sūkupová, oddělení svodných analýz

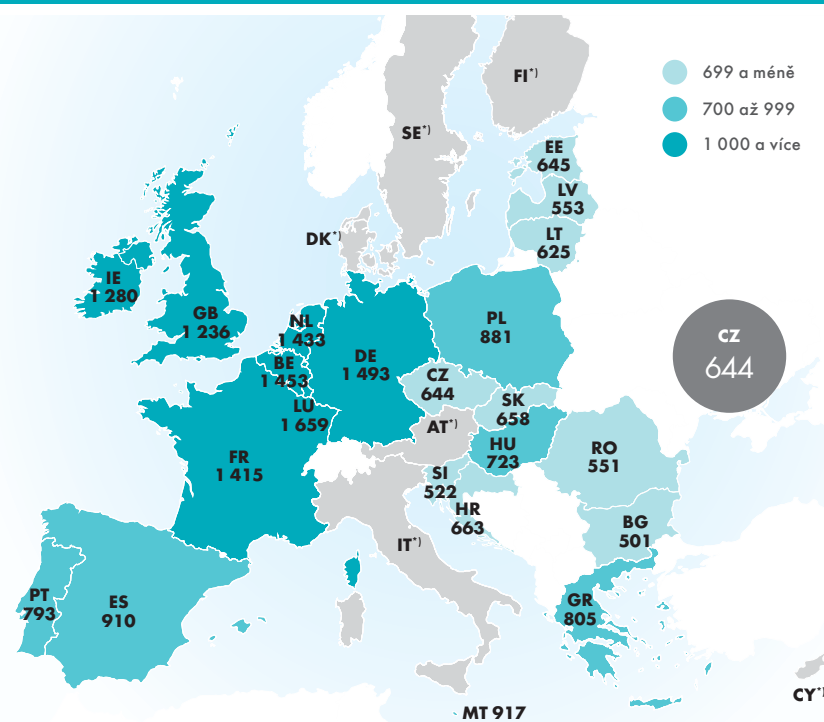
Minimální mzda je celkem standardním prostředkem sociální politiky. Měsíční minimální mzda v České republice v posledních letech roste, ale i po lednovém zvýšení na 407 eur zůstává devátá nejnižší v Evropě. Ve srovnání s Lucemburskem, které má nejvyšší minimální mzdu v Evropské unii, a to 1 999 eur, je ta česká pětina.

Prosté srovnání výše minimální mzdy ale zanedbává podstatný rozdíl v cenových hladinách jednotlivých zemí. Proto se používá vyjádření v paritě kupní síly (PPP). Výše minimální mzdy v České republice podle PPP činí 644. Pořadí zemí se příliš nezměnilo, zmírnil se však rozdíl mezi východem a západem Evropy. ČR stále zůstává na 9. příčce a výše zmíněné Lucembursko zůstává v žebříčku

stále na prvním místě, i když se původní hodnota výrazně snížila (1 659). Minimální mzda na Slovensku podle PPP je 658, v Polsku dokonce 881. Minimální mzda v Německu činí 1 498 eur, a je tak pátá nejvyšší v Evropě. Z hlediska parity kupní síly se však náš soused posouvá až na druhou příčku.

Ve srovnání chybí skandinávské země, které nemají zákonem předepsanou minimální mzdu i přesto, že jsou jinak známé poměrně štedrou sociální politikou. Na jejich pracovním trhu mají významnou úlohu a velkou vyjednávací sílu odbory, které provádí kolektivní vyjednávání přímo se zaměstnavateli. V severovýchodních zemích tak neexistuje sjednocená sazba minimální mzdy – minimální příjem se liší podle odvětví.

Měsíční minimální mzda ve vybraných zemích EU28 v paritě kupní síly

* Pozn.: Údaje nejsou k dispozici, neboť tyto státy nemají minimální mzdu.

Zdroj: Eurostat (k 1. 1. 2017)

20**Význam
neziskových
institucí v ČR roste**

Jejich podíl na HDP od
roku 2005 vzrostl.

22**Církev dostává
nejvíce**

Pokud do darů
započteme i přijaté
členské příspěvky.

23**Dobrovolníci
v Česku**

V roce 2014
dobrovolníci průměrně
odpracovali 49,6 hodin.

24**Vývoj počtu
neziskových
institucí**

Největší skupinou
jsou spolky a pobočné
spolky.

NEZISKOVÉ INSTITUCE

Význam neziskových institucí v ČR roste

V roce 2014 bylo v ČR registrováno 129 061 neziskových institucí, což bylo o 1,35 % více než v roce 2013. Jejich podíl na HDP od roku 2005 vzrostl, a to z 1,45 na 1,74 % v roce 2014. Pracovalo v nich přes 107 tis. zaměstnanců.

Jitka Fořtová, oddělení netržní ekonomiky

Satelitní účet neziskových institucí (SÚNI) představuje doplněk sektorových účtů národního účetnictví. Obsahuje údaje za všechny neziskové instituce registrované v ČR a odhad za práci odpracovanou dobrovolníky. I když je podíl neziskových organizací na tvorbě HDP nízký, tvoří jen 1,74 %, i tak je neziskový sektor významnou složkou ekonomiky. Hlavním důvodem jejich zakládání je buď dobročinná a charitativní činnost, anebo snaha podpořit určité skupiny osob v podnikání nebo v jiných oblastech politického a společenského života. Kromě nadací, nadačních fondů a obecně prospěšných společností sem patří i sdružení a spolky, jako jsou například Sokol, dobrovolní hasiči, zahrádkáři, rybáři, včelaři, myslivci apod. Zahrnují také profesní komory, odborové svazy, politické strany a církevní organizace. ČSÚ satelitní účet neziskových institucí zveřejňuje vždy v říjnu, a to v návaznosti na údaje publikované v národním účetnictví v měsíci červnu. V říjnu 2016 zveřejnil Úřad údaje za rok 2014. Díky tomu, že SÚNI vychází z údajů národních účtů, obsahuje také vyčíslení hodnoty majetku, finančních aktiv a závazků neziskových institucí.

Mezi hlavní důvody zakládání neziskovek patří mj. dobročinná a charitativní činnost.

Do neziskových institucí patří i asociace pojišťoven a veřejné univerzity

Aby instituce mohla být považována za neziskovou, musí být organizací, tzn. právním subjektem. Dále musí být nezisková nebo zisk nerozdělující, vzniklé přebytky a zisky musí využívat na svou hlavní činnost a nesmí je přerozdělovat vlastníkům nebo akcionářům. Neziskové instituce musí být institucionálně odděleny od vládních. Nejsou tedy součástí vládního aparátu ani pověřeny výkonem státní moci. Musí

být samosprávné, tzn. schopné samostatně řídit svou činnost. Jejich vznik, činnost a členství jsou dobrovolné. Veřejná debata se vedla o tom, zda mezi neziskové instituce zařadit také profesní komory. I když je členství v nich povinné, vykonávat příslušnou profesi je na dobrovolném rozhodnutí každého. Mezi neziskové instituce, kromě těch, které jsou zahrnuty v národních účtech v sektoru neziskových institucí sloužících domácnostem, spadají i takové, které patří do sektoru nefinančních podniků. Jedná se o tzv. tržní neziskové instituce poskytující služby podnikatelským subjektům, které je za tímto účelem založily a financují je převážně formou členských příspěvků. V sektoru finančních podniků splňují podmínky asociace pojišťoven a v sektoru vládních institucí pouze veřejné univerzity a asociace zdravotních pojišťoven. Údaje za tyto instituce ČSÚ získává z každoročního šetření.

Produkce neziskových institucí v roce 2014 činila 114 mld. Kč, z toho téměř po-

Přehled základních ukazatelů v SÚNI v roce 2014

Ukazatel	NI celkem	Meziroční změna
Počet organizací	129 061	1,35 %
Zaměstnanci - počet úvazků FTE ¹⁾	107 243	2,30 %
Podíl na zaměstnanosti ČR	2,12 %	0,03 p. b.
Dobrovolníci - počet úvazků FTE ¹⁾	26 414	4,37 %
Podíl NI na tvorbě HDP	1,74 %	-0,02 p. b.

¹⁾ Pozn.: FTE = úvazky přepočtené na plnou pracovní dobu.

Zdroj: ČSÚ

lovinu tvořily veřejné vysoké školy. Poskytnuto bylo přes 54 % produkce bezplatně a dalších 17 % za netržní ceny. Zbývá část produkce se prodala za tržní ceny. Podíl neziskových institucí na HDP vzrostl z 1,45 % (82 mld. Kč) v roce 2005 na 1,74 % (114 mld.) v roce 2014. V neziskových institucích pracovalo v roce 2014 celkem 107 tis. zaměstnanců, z toho 51 tis. ve veřejných vysokých školách. Podíl na celkové zaměstnanosti ČR v roce 2014 byl 2,12 % (1,08 % bez vysokých škol). I když průměrná mzda zaměstnanců v SÚNI vyšla 26 575 Kč, po odečtení vysokých škol byla pod celostátním průměrem (pouze 22 458 Kč).

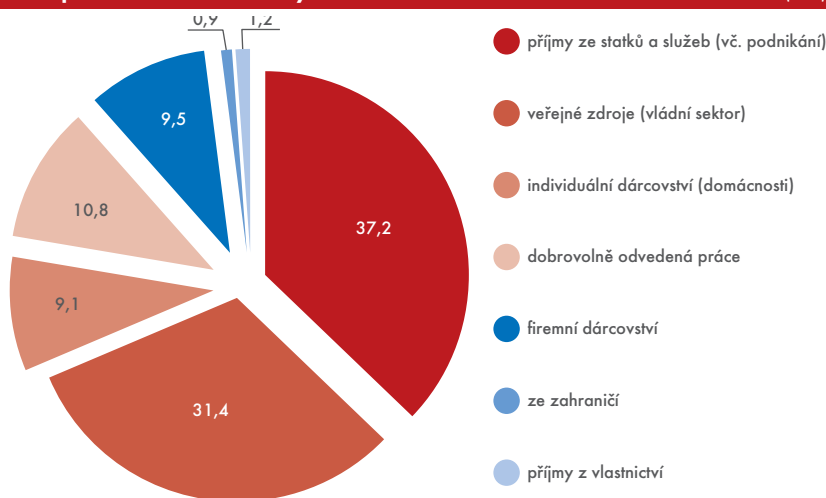
Neziskové instituce sloužící domácnostem

Důležitým ukazatelem v SÚNI jsou zdroje příjmů neziskových institucí sloužících domácnostem (NISD). Kromě příjmů z prodeje vlastních výrobků a důchodů z vlastnictví jsou NISD financovány z ostatních sektorů. Tyto transfery tvoří 61,7 % z celkových příjmů neziskových institucí a lze je najít v položce národních účtů Běžné transfery pro NISD.

Transfery pro NISD jsou rozděleny podle sektorů v národním hospodářství. Největší příjmy (asi 50 %) mají neziskové instituce z vládního sektoru. Příspěvek domácností neziskovým institucím činí 32 %.

Ve zdrojích NISD je v transferech od sektoru domácností zahrnut i odhad za

Zdroje financování neziskových institucí sloužících domácnostem v roce 2014 (v %)

Zdroj: ČSÚ

dobrovolnictví, členské příspěvky a individuální dárcovství. Zbytek transferů získávají neziskové instituce od nefinančních a finančních podniků (firemní dary a firemní dobrovolnictví).

Oproti roku 2013 se v roce 2014 snížily příjmy u transferů ze zahraničí o 18,3 %. Naopak vzrostly příjmy u transferů od obyvatelstva (o 6,9 %) a od vládních institucí (o 4 %).

Další důležitý zdroj financování neziskových institucí představují příjmy od ostatních neziskovek, hlavně nadací.

Největší produkci mají neziskové instituce v odvětvích vzdělávání (54 %, jsou zde zahrnuty i vysoké školy) a ostatní činnosti (25 %), kam spa-

dají například profesní, podnikatelské nebo odborové svazy. V kulturní, zábavní a rekreační činnosti je jejich podíl produkce 10% a ve zdravotnictví a sociální péči 8%.

Jelikož jsou neziskové instituce zařazovány do klasifikace CZ-NACE podle převažující činnosti, účel, na který vynakládají své prostředky, lze zjistit až z klasifikace CZ-COPNI.

V roce 2014 šlo 52 % výdajů neziskových institucí na vzdělávání. Pokud ale vyloučíme vysoké školy, čísla už vypadají jinak – 35 % představuje rekreace a kultura, 14 % vzdělávání, 10 % sociální péče a 18 % služby jinde neuvedené.

Více na <http://bit.ly/2mlxSZa>. ■

Klasifikace neziskových institucí podle ekonomické činnosti (CZ-NACE) a účelu (CZ-COPNI) v roce 2014 (v %)

CZ-NACE	Celkem	Bez VŠ	CZ-COPNI	Celkem	Bez VŠ
Vzdělávání	53,78	10,52	Vzdělávání	51,84	13,70
Ostatní činnosti	24,79	47,98	Rekreace a kultura	19,06	34,90
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	9,73	18,84	Služby jinde neuvedené ¹⁾	10,24	18,07
Zdravotní a sociální péče	7,87	15,24	Sociální péče	5,21	10,10
Informační a komunikační činnosti	1,12	2,17	Náboženství	4,54	8,79
Profesní, vědecké a technické činnosti	0,82	1,59	Politické strany, odborové a profesní organizace	3,93	7,62
Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	0,61	1,19	Zdraví	3,79	5,24
Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	0,47	0,91	Bydlení	0,88	0,65
Zemědělství, lesnictví a rybářství	0,46	0,89	Ochrana životního prostředí	0,50	0,93

¹⁾ Pozn.: Patří sem například požární ochrana, místní a regionální rozvoj, ochrana lidských práv, služby právní a odborné pomoci, humanitární pomoc, služby hospodářských svazů, služby ochrany domácích zvířat atd.

Zdroj: ČSÚ

Církev dostává nejvíce

Dary od domácností, firem i z veřejných zdrojů používají neziskové instituce na financování svého provozu. Pokud do tohoto balíčku započteme i přijaté členské příspěvky, pak nejvíce příspěvků na provoz dostávají církevní instituce.

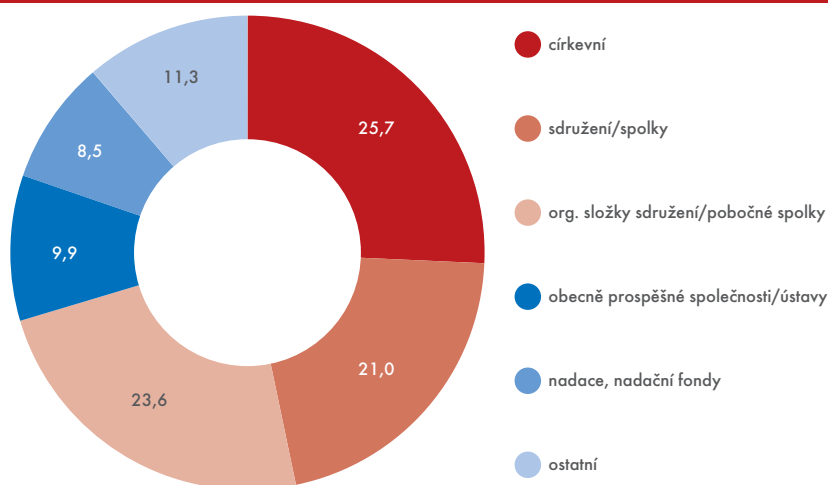
Zuzana Prouzová, externí spolupracovnice

Z velkých neziskových institucí poskytl v roce 2014 nejvíce darů obecně prospěšné společnosti nebo ústavy. Celkem 97,6 % z těchto darů šlo ve formě finanční pomoci do zahraničí. Sem patří dary takových neziskových institucí, jako jsou Člověk v tísni nebo ADRA.

Na druhém místě žebříčku poskytování darů se umístily nadace a nadační fondy. Většinu z nich (62,5 %) věnovaly jiným nepodnikatelským právnickým osobám a zhruba 36 % pak přímo fyzickým osobám. Podíl naturálních darů byl ovšem nízký, činil pouze 10,7 %. Naopak malé nadace a nadační fondy, ve kterých pracuje maximálně devět zaměstnanců, věnovaly přes jednu třetinu darů (30,4 %) v naturáliích. Například na zdravotní pomůcky, služby ve zdravotnictví a vzdělávání přispěly dary v hodnotě 380,8 mil. Kč. Nejméně darů poskytl pobočné spolky, a to ve výši 2,1 mil. Kč.

ČSÚ šetří pouze jednou za pět let malé neziskové instituce, ve kterých

Přijaté příspěvky (dary) určené na provoz neziskových institucí v roce 2014 (v %)

¹⁾ Pozn.: Kromě těchto peněz ještě neziskové instituce obdrží finance díky sbírkám určeným přímo na poskytnuté dary (hlavně nadace).

Zdroj: ČSÚ

pracuje nejvíce 9 zaměstnanců. V roce 2012 poskytla malé sdružení dary ve výši 631,7 mil. Kč, celkem 95,4 % jejich darů směřovalo do zahraničí. Na-

turální dary pak měly hodnotu celkem 529,5 mil. Kč. Jednalo se hlavně o ošacení (48,6 %), zdravotní pomůcky a potraviny. ■

Dary poskytnuté neziskovými institucemi v období 2011 až 2014

	Neziskové instituce podle počtu zaměstnanců	Období ¹⁾	Celkem (mil. Kč)	Fyzickým osobám (v %)	Nepodnikatelským právnickým osobám (v %)	Naturální dary (v %)
Malé organizace 0-9 zam.	Církevní	2011	43,6	6,6	46,2	17,3
	Sdružení	2012	631,7	1,0	3,5	83,8
	Org. složky sdružení	2012	14,8	95,0	2,5	3,4
	Obecně prospěšné společnosti	2013	75,7	25,3	23,6	3,6
	Nadace, nadační fondy	2014	1 252,1	38,4	49,5	30,4
	Ostatní	2015	12,1	24,1	8,9	0,7
Velké organizace 10 a více zam.	Církevní	2014	129,1	11,1	67,8	3,2
	Sdružení/spolky	2014	123,1	8,7	48,4	34,9
	Org. složky sdružení/pobočné spolky	2014	2,1	40,0	53,0	31,0
	Obecně prospěšné společnosti/ústavy	2014	364,9	1,2	0,9	0,2
	Nadace, nadační fondy	2014	332,3	36,0	62,5	10,7
	Ostatní	2014	12,5	41,3	45,3	4,4

¹⁾ Pozn.: Odpovídá roku zjišťování dané skupiny institucí.

Zdroj: ČSÚ

Dobrovolníci v Česku

Na každého Čecha ve věku 15–60 let připadalo v roce 2014 průměrně 7,2 hodiny za rok dobrovolnické práce. Skuteční dobrovolníci však odpracovali 49,6 hodin za rok.

Jitka Fořtová, oddělení netržní ekonomiky

Dobrovolníkem je každý, kdo bez nároku na finanční nebo materiální odměnu poskytuje svůj čas, energii, vědomosti a dovednosti ve prospěch ostatních. Z pohledu statistiky musí tuto činnost provádět minimálně jednu hodinu za dané období. Patří sem i takové činnosti, jako je například pomoc sousedům, pokud ji člověk vykonává pravidelně. Podle údajů neziskových institucí lidé jako dobrovolníci v roce 2014 odpracovali 45,6 mil. hodin. Každý člověk ve věku 15–60 let tak průměrně odpracoval 7,2 hodin ročně. Na odhadem 920 tis. dobrovolníků vychází, že každý z nich odpracoval průměrně 49,6 hodin za rok. Jelikož dobrovolník může pracovat i pro více neziskových institucí, v satelitním účtu neziskových organizací se počet dobrovolníků publikuje v podobě úvazků přepočtených na plnou pracovní dobu (FTE). Dobrovolníci tvořili v roce 2014 po přepočtu „pouze“ 26 414 úvazků.

Počet hodin odpracovaných dobrovolníky je v satelitním účtu neziskových institucí oceněn průměrnou hodinovou

mzdou. Podle Informačního systému o průměrných výdělcích činila v roce 2014 celkem 126 Kč. Odhadovaná výše mezd dobrovolníků tak byla 5,8 mld. Kč, což odpovídá 0,13 % HDP.

Vývoj počtu odpracovaných hodin dobrovolníky není jednoznačný a ovlivňují ho různé živelné katastrofy, například povodně. V letech 2005 až 2007 tak byl počet hodin odpracovaných dobrovolníky vyšší. Například v roce 2007, kdy Českou republiku zasáhl tento ničivý živel, odpracovali dobrovolníci 83,2 mld. hodin. V ostatních sledovaných letech to bylo v průměru „jen“ 43,7 až 47,2 mld. hodin.

Nejvíce jich je ve sdružení

Protože malé neziskové instituce šetří ČSÚ plošně pouze jednou za pět let, počet dobrovolníků za rok 2014 lze pouze odhadovat. Nejvíce dobrovolníků pracuje pro sdružení. Ze šetření v roce 2012 vyplynulo, že v malých sdruženích působilo celkem 608 tis. dobrovolníků. Odpracovali v nich

30,5 mil. hodin, což průměrně odpovídá 50,1 hodinám na dobrovolníka za rok. Pro srovnání: šetření z roku 2014, které sledovalo velká sdružení, ukázalo, že zde 195 tis. dobrovolníků odpracovalo 15,5 mil. hodin za rok. Z toho vyplývá, že každý dobrovolník odpracoval ve velkém sdružení více než v malém, a to 80 hodin ročně.

Nejméně dobrovolníků působilo v malých obecně prospěšných společnostech. V roce 2013 zde pouze 3,8 tis. z nich odpracovalo 215,9 tis. hodin za rok. V přepočtu na osobu to bylo průměrně 56,5 hodin. Velké nadace a nadační fondy vykázaly v roce 2014 jen 19 dobrovolníků. ■

V ČR se neprovádí žádné šetření dobrovolníků v domácnostech. Proto odhady ČSÚ o této skupině obyvatelstva vycházejí pouze z údajů, které má k dispozici od neziskových institucí. Ani ty však nejsou kompletní. Nebýt toho, údaje o dobrovolnících by byly mnohem validnější.

Počet dobrovolníků a odpracovaných hodin podle právních forem a velikosti neziskové instituce v období 2011 až 2014

	Neziskové instituce podle počtu zaměstnanců	Období ¹⁾	Počet dobrovolníků	Odpracovaný čas (v hod.)	Průměrný počet hod. na 1 os.
Malé organizace 0–9 zam.	Církevní	2011	20 207	1 309 148	64,8
	Sdružení	2012	608 693	30 465 085	50,1
	Org. složky sdružení	2012	300 958	8 633 959	28,7
	Obecně prospěšné společnosti	2013	3 820	215 883	56,5
	Nadace, nadační fondy	2014	4 243	241 681	57,0
	Ostatní	2015	8 860	201 851	22,8
Velké organizace 10 a více zam.	Církevní	2014	11 012	198 108	18,0
	Sdružení/spolky	2014	194 615	15 538 884	79,8
	Org. složky sdružení/pobočné spolky	2014	1 440	52 520	36,5
	Obecně prospěšné společnosti/ústavy	2014	4 663	209 367	44,9
	Nadace, nadační fondy	2014	19	1 010	53,2
Ostatní	2014	633	40 325	63,7	

¹⁾ Pozn.: Odpovídá roku zjišťování dané skupiny institucí.

Zdroj: neziskové instituce

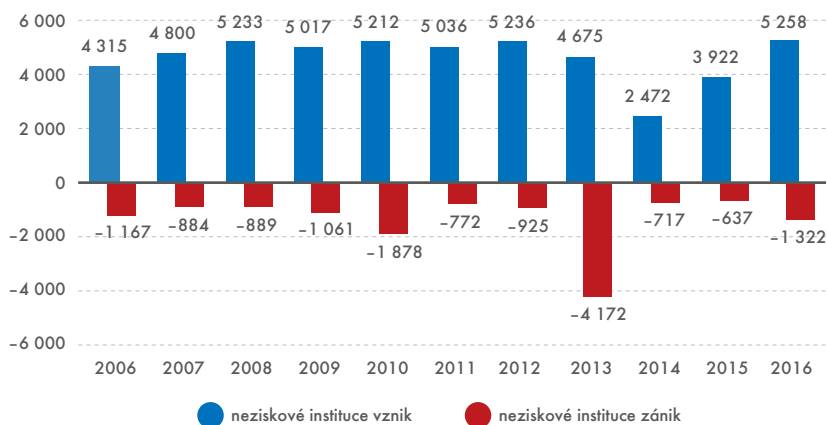
Vývoj počtu neziskových institucí

Když údaje za neziskové instituce v satelitním účtu za roky 2015 a 2016 nemá ještě ČSÚ k dispozici, z registru ekonomických subjektů je patrný vývoj počtu založených a zrušených neziskových institucí v letech 2006–2016. Je zde vidět, jak se projevila transformace na počtu nově vzniklých subjektů – v roce 2014 jich vzniklo o polovinu méně než v jiných letech.

Místo občanských sdružení vznikly spolky, z organizační jednotky sdružení se staly pobočné spolky. Odborové organizace se nově sledují zvlášť. Obecně prospěšné společnosti už nemohou nadále vznikat, mohly se transformovat na ústavy, nadace nebo nadační fondy. Zájmová sdružení právnických osob už také nemohou nově vznikat, i když i nadále existují.

Největší skupinou neziskových institucí jsou spolky a pobočné spolky. Protože podle legislativy platné do konce roku 2013 neměly za povinnost nahlásit ukončení činnosti, je je-

Vývoj počtu založených a zrušených neziskových institucí v letech 2006–2016

Zdroj: ČSÚ

jich počet velmi nadhodnocený, podle některých údajů dokonce o třetinu až polovinu. Bohužel ani transformace v roce 2014 tuto skutečnost nezměnila. Počet neaktivních spolků je odhadem pořád stejný.

Vyšší počet zaniklých subjektů v roce 2010 byl způsoben zánikem na-

dací, které nebyly rejstříkovými soudy přeregistrovány. Počet zaniklých subjektů v roce 2013 tvoří občanská sdružení a jejich organizační jednotky, které nebyly zapsány Ministerstvem vnitra do nového registru občanských sdružení.

Zuzana Prouzová,
externí spolupracovnice

NEZISKOVÉ INSTITUCE V MAKROEKONOMICE

Václav Rybáček
ředitel odboru vládních
a finančních účtů

Neziskové instituce hrají v chodu společnosti významnou roli, kterou ovšem statistika národních účtů ne plně doceňuje. Důvody jsou především metodické. Metodika nezahrnuje do produkce, a tím i do přidané hodnoty, výsledky dobrovolnické práce. V ukazatelích výroby chybí práce v oblasti sociálních služeb, životního prostředí, péče o děti a práce vykonané v odborných asociacích či profesních organizacích, která je vykonávána dobrovolně, tedy není placena.

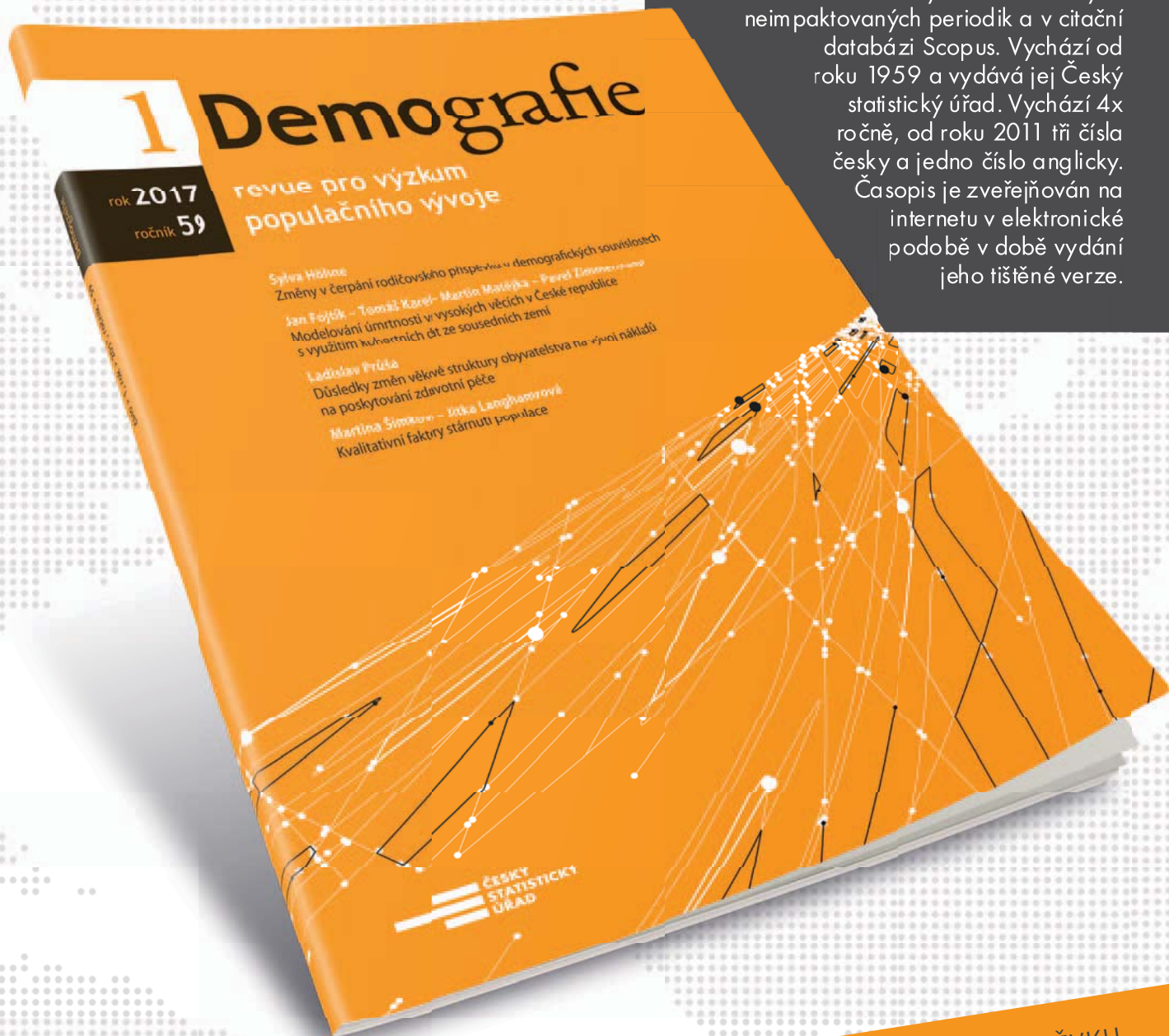
Naštěstí statistika nabízí i další údaje, které standardní konvenční přístupy překonávají, a způsoby měření a povahu výsledných dat více přizpůsobuje specifikům daných institucí. Těmito produkty

jsou zejména tzv. satelitní účty, které makroekonomické údaje národních účtů představují a doplňují o další důležité informace. Stejně tak je tomu i v případě neziskových institucí. Již od roku 2007 ČSÚ nabízí uživatelům údaje Satelitního účtu neziskových institucí (SÚNI). Dostupná časová řada v současnosti zahrnuje již desetiletou periodu od roku 2005 do roku 2014.

A v čem je tedy hlavní přidaná hodnota SÚNI? Významným příspěvkem je nejen úplnost pokrytí neziskových institucí, které jsou jinak zařazeny hned v několika ekonomických sektorech, ale zejména právě ocenění práce dobrovolníků. Je to důležité, neboť z ekonomického po-

hledu je práce dobrovolníků významným vstupem do činnosti neziskových institucí. Absence pozorovatelné platby za práci vytváří přirozený problém s oceněním. Druhým podstatným prvkem SÚNI je ucelenost obrazu o neziskových institucích. Nicméně je třeba přiznat, že počet skutečně aktivních neziskových institucí je nejistý, a to vzhledem k menší dostupnosti informací o ukončení jejich činnosti. V SÚNI lze také sledovat zdroje financování činnosti všech neziskových institucí, rozsah zapojení do peněžního a naturálního rozdělení důchodů a bohatství ve společnosti, finanční situaci neziskových institucí a mnoho dalších aspektů souvisejících s jejich aktivitami.

Jediný odborný recenzovaný demografický časopis v České republice zařazený v Seznamu českých recenzovaných neimpaktovaných periodik a v citační databázi Scopus. Vychází od roku 1959 a vydává jej Český statistický úřad. Vychází 4x ročně, od roku 2011 tři čísla česky a jedno číslo anglicky. Časopis je zveřejňován na internetu v elektronické podobě v době vydání jeho tištěné verze.

SYLVA HÖHNE

**ZMĚNY V ČERPÁNÍ RODIČOVSKÉHO PŘÍSPĚVKU
V DEMOGRAFICKÝCH SOUVISLOSTECH**

LADISLAV PRŮŠA

**DŮSLEDKY ZMĚN VĚKOVÉ STRUKTURY
OBYVATELSTVA NA VÝVOJ NÁKLADŮ NA
POSKYTOVÁNÍ ZDRAVOTNÍ PÉČE**

**MARTINA ŠIMKOVÁ -
JITKA LANGHAMROVÁ**

KVALITATIVNÍ FAKTORY STÁRNUTÍ POPULACE

czso.cz/demografie_revue

327 Kč/ROČNÍ PŘEDPLATNÉ

Soudy nařídí 700 tisíc exekucí ročně

Jana Tvrdková, šéfka Exekutorského úřadu Praha 4, říká, že každý rok je v Česku zahájeno 700 tisíc exekucí. Vyplyvá to z aktuálních statistických údajů, které každý rok v únoru zveřejňuje Exekutorská komora ČR.

Petra Báčová, tisková mluvčí ČSÚ

V exekucích působíte už od samého počátku. Když jste byla v letech 2009 až 2012 prezidentkou Exekutorské komory ČR, měla jsem možnost s vámi spolupracovat. Už tehdy se zpracovávaly exekuční statistiky. Kolik je podle nich aktuálně vedeno exekucí a přibývá jich?

Exekucí „v běhu“, to znamená zahájených a dosud neukončených, je téměř 4 740 000. Neřekla bych, že exekucí přibývá. Každoročně je zahájeno asi 700 tisíc exekucí, ukončených řízení však není stejný počet. Je nižší, takže postupem času neustále přibývá těch neskončených řízení. Za uzavřená řízení se považují nejen exekuce ukončené vymožením dlužné částky, ale i ta, která jsou zastavena pro bezvyslednost.

Je více dlužníků, nebo věřitelů?

Určitě je více věřitelů. Pro ilustraci uvedu následující čísla: Fyzických osob, proti kterým je vedena exekuce, je asi 830 tisíc. Z tohoto počtu má jednu až tři exekuce 410 tisíc osob. Naopak deset a více exekucí je vedeno proti 142 tisícům osob, na tyto dlužníky je vedeno 2,1 milionů řízení, tedy takřka 50 procent.

Jak tyto statistiky zpracováváte?

Všichni exekutoři každoročně sdělují Exekutorské komoře počet zahájených i ukončených řízení. Shromážděná statistická data Komora každoročně v měsíci únoru zveřejňuje.

Co jsou podle vaší zkušenosti nejčastější příčiny vzniku exekucí?

Jednoznačně nedbalost, malá finanční odpovědnost dlužníků a bohužel také faktická nepostižitelnost

těch, kteří se zadluží nad rámec svých poměrů. Má-li někdo deset, dvacet, ale třeba i sto exekucí, jeho věřitelé nedostanou nikdy nic. Dlužníkovi se však nic nestane. Naopak, nejspíš bude čerpat různé dávky ze sociálního zabezpečení.

Předpokládejme ale, že má dlužník nějaký postižitelný majetek. Jak se pak exekuce provádí?

Nejčastěji srážkami ze mzdy, což odpovídá tomu, že se většinou vymáhají nízké částky, které lze několika srážkami zapravit. Dalším často používaným způsobem je postižení peněžních prostředků na účtu dlužníka, eventuálně prostředků z jeho stavebního spoření nebo penzijního připojištění. Pokud je dluh vysoký a dlužník má nějakou nemovitost, soudní exekutor musí tuto nemovitost zpeněžit v dražbě a její výtěžek rozdělit mezi přihlášené věřitele.

Ví se, kolik seniorů čelí exekucím?

Z celkového počtu dosud neskončených exekucí, což je asi 4,7 miliónu, je jich proti osobám starším 58 let vedeno kolem 600 tisíc. Opakuji však, že velký počet dlužníků má více exekucí, a to se týká i seniorů. Takže skutečný počet osob této věkové kategorie v exekuci je nižší.

Jsou tato řízení vůči seniorům úspěšná? Daří se díky srážkám vymoci pro věřitele dlužnou částku?

To samozřejmě záleží na tom, jak velká je vymáhaná částka. Dluh v řádu desítek tisíc lze srážkami z důchodu vymoci. Pokud však dlužník dluží miliony, jeho důchod na to nikdy stačit nebude.

Jaká je vůbec průměrná vymahatelnost?

Relativně nízká, pohybuje se kolem 30 procent. Je však potřeba brát v úvahu, o čem jsem se už zmiňovala, tedy vícečetné exekuce. Pokud je téměř polovina exekučních řízení vedena proti osobám, které mají deset a více exekucí, je zřejmé, že většina z těchto řízení nikdy úspěšná nebude.

Je právě toto jeden z aktuálně největších problémů exekuční praxe?

Nepochybně. Klesající vymahatelnost je navíc stav, který sebelépe pracující exekutor nemůže ovlivnit – když je dlužník nemajetný, nedá se mu nic zabavit. Jak jsem už říkala, vysoké procento dlužníků má tři a více exekucí. Věřitelé na ně přesto podávají exekuční návrhy, které exekutor nemůže odmítnout, musí se jimi zabývat, i když je téměř jisté, že nebude vymožena ani náhrada nákladů s tím spojených. Stoupající zadluženost občanů nemá jednoduché řešení, dosavadní posilování pozice dlužníka na úkor věřitele je podle mého názoru spíše kontraproduktivní. Dalším velkým problémem je zneužívání insolvenčních návrhů.

Co to znamená?

Jde o to, že dlužník, který je v exekuci a neřešil ji, se snaží šikanózním způsobem odvrátit dražbu své nemovitosti. Podá na sebe návrh na insolvenční řízení, a to těsně před nařízenou exekuční dražbou. Platí přitom, že exekuci nelze provést, dokud soud nerozhodne o insolvenčním návrhu. Ve většině případů soudy takové návrhy zamítnou a soudní exekutor nařídí dražbu na nový termín. Dlužníci však této situace zneužívají

JUDr. Jana Tvrdková

Absolvovala Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze a postgraduální studia na Právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Z advokátky se stala soudní exekutorkou, a to v roce 2001. Aktivně se podílí na profesní samosprávě soudních exekutorů. Byla členkou kárné, zkušební komise, kontrolní i výběrové komise. V letech 2009–2012 působila jako prezidentka Exekutorské komory České republiky. Její exekutorský úřad v Praze 4 dosahuje průměrné vymahatelnosti přes 45 procent. Jana Tvrdková pravidelně přednáší a publikuje v odborných časopisech.

Má-li někdo deset, dvacet, ale třeba i sto exekucí, jeho věřitelé nedostanou nikdy nic.

a insolvenční návrh podají pár hodin před dražbou znovu. Tím ji opětovně zmaří, protože exekutor ji nemůže v daný termín provést a je nucen ji odložit. Mezitím věřitel stále čeká na své peníze. Věřím, že připravovaná novela insolvenčního zákona tuto praxi omezí.

Existují statistiky o kárné odpovědnosti soudních exekutorů? Jak vypadají ve srovnání s dalšími právníckými profesemi?

Soudní exekutoři jsou nejméně početnou, ale nejvíce sledovanou a kontrolovanou právníckou profesí. Počet uložených kárných opatření je srovnatelný s počtem kárných opatření uložených například soudům nebo státním zástupcům. Nicméně těch je mnohem více a vyřizují mnohonásobně menší počet kauz. Každý soudní exekutor má v běhu desetitisíce živých exekucí. Kteroukoliv z nich může dohledový orgán kdykoliv i zpětně zkontrolovat.

Můžete doporučit dlužníkům, proti kterým už byla zahájena exekuce, jak svou situaci nejlépe řešit?

V takové situaci je vždy nejrozumnější ihned kontaktovat exekutora a dohodnout s ním, jak bude dluh zaplacen nebo alespoň splácen. V našem úřadu se vždy snažíme zohlednit finanční i osobní situaci dlužníka. Je to pro něj i jeho rodinu vždy levnější a méně konfliktní a invazivní, než když přes jeho odpor musíme zabavovat majetek.

A co když jsem naopak v pozici toho, kdo půjčil známému, a nyní se nemohu domoci vrácení svých peněz?

To je složitější. Dříve než se můžete obrátit na exekutora, aby váš dluh vymohl, musíte mít pravomocné rozhodnutí soudu, ze kterého bude patrné, kdo vám kolik dluží. V tomto stádiu vám nejlépe pomůže advokát. Nebo se můžete obrátit i na bezplatné poradny Exekutorské komory. Založeny byly pod mým vedením v roce 2009. Fungují už ve čtyřech městech a také on-line.

Patříte mezi první soudní exekutory v České republice. V čem je tato profese pro vás nejobtížnější? A baví vás ještě?

Pokud přiznám, že mě moje práce stále baví, bude to vypadat, že mě těší zabavovat majetek chudákům dlužníkům. Pro mě však vždycky bylo velkou výzvou dělat tuto náročnou a společensky neoblíbenou práci dobře. To znamená nejen striktně zákonným způsobem, ale i eticky a pokud možno citlivě. K tomu vedu i všechny své zaměstnance. Soudní exekutor musí být dobrý právník, musí rychle, v podstatě za pochodu, přizpůsobovat metodiku provádění exekucí neustálým novelizacím exekučního řádu. Právě to skloubení právní a manažerské činnosti je na této práci zajímavé. Obtížné bývá nebrat si útoky dlužníků osobně. Stává se, že dlužník není úspěšný se svými právními prostředky obrany prostě proto, že skutečně dluží a ani Nejvyšší soud ho povinnosti zaplatit dluh nezbaví. Ne každý se s tím dokáže smířit, někdo si pak svou prohru kompenzuje tím, že podává na soudního exekutora trestní oznámení, stěžuje si na Ministerstvu spravedlnosti nebo popisuje své domnělé křivdy v médiích. Jako profesionál však musím i takové osobní útoky ustát. ■

Českému zemědělství se vloni dařilo

Ekonomický výsledek českého zemědělství ovlivnila především dobrá úroda. Produkce odvětví v běžných cenách v roce 2016 dosáhla hodnoty 129,3 mld. Kč, tj. o 1,8 % více než v roce předchozím. Podnikatelský důchod se meziročně zvýšil o více než čtvrtinu na 20,2 mld. Kč.

Eva Kačerová, odbor vnější komunikace

Produkce zemědělského odvětví v základních běžných cenách dosáhla podle předběžných výsledků roku 2016 hodnoty 129,3 mld. Kč, přičemž rostlinná produkce převažovala nad živočišnou (77,3 mld. Kč, resp. 46,3 mld. Kč). Na rostlinné produkci byly největší měrou zastoupeny obiloviny (38,7 %) a technické plodiny (27,9 %). V živočišné výrobě převládala produkce mléka (47,4 %) a chov jatečných prasat (18,9 %).

Rostlinná výroba se v minulém roce, vzhledem k příznivému vývoji počasí, meziročně zvýšila o 3,5 %. Dlouhotrvající sucho v roce 2015 se totiž podepsalo na nízkých hektarových výnosech kukuřice na zrno, cukrovky, brambor i píce. V roce 2016 naopak sklizeň těchto komodit vzrostla, což se promítlo do navýšení hodnoty pro-

dukce u kukuřice na zrno o více než polovinu (+59,1 %), u píce o více než čtvrtinu (+27,3 %), přičemž v případě kukuřice na zeleno to bylo dokonce o 52,8 %. U brambor bylo zaznamenáno meziroční zvýšení o 28,7 %, u cukrovky o 22,8 %. Vysoký nárůst produkce ostatních technických plodin (+43,9 %) byl ovlivněn vysokou sklizní chmele (+59,2 %). K meziročnímu propadu hodnoty produkce, především kvůli nižší sklizni, došlo u luskovin (-13,1 %), ovoce (-18,1 %) a vinných hroznů (-9,8 %).

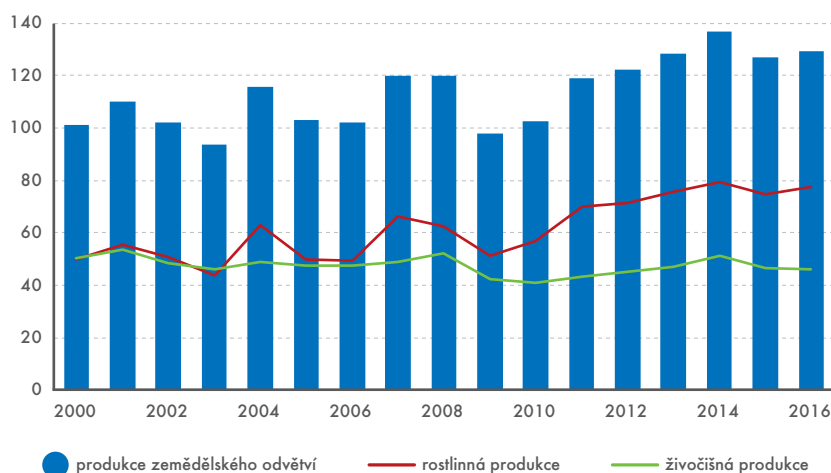
Mléko pod hranicí rentability

Živočišná produkce se důsledkem poklesu cen všech hlavních komodit, s výjimkou prasat, snížila o 0,2 %. Meziročně nejvýrazněji klesl cenový index u mléka (-14,7 %) a vajec (-11,3 %), je-

SOUHRNNÝ ZEMĚDĚLSKÝ ÚČET (SZÚ)

Základní metodologický nástroj pro měření ekonomické velikosti a výkonnosti odvětví zemědělství, resp. zemědělské prvovýroby, v rámci národního hospodářství. SZÚ se člení na čtyři části: účet výroby, účet tvorby důchodu, účet podnikatelského důchodu a součásti kapitálového účtu. Čtvrtá část SZÚ se nesestavuje u předběžných výsledků, ale pouze u definitivních za daný rok. Produkce SZÚ je uváděna v základních běžných i stálých cenách, základní cenou se rozumí cena po započtení salda daní a dotací na výroby.

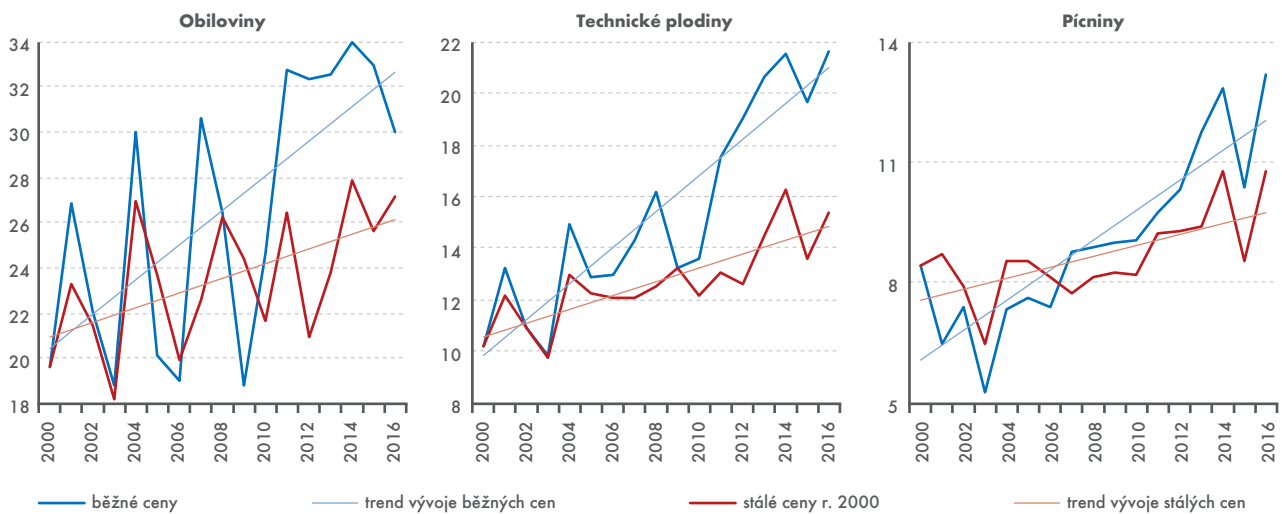
Vývoj produkce zemědělského odvětví v letech 2000–2016 (v mld. Kč, běžné ceny)

Zdroj: ČSÚ

jich produkce tak byla v hodnotovém vyjádření meziročně nižší, přestože jejich výroba v roce 2016 proti roku 2015 vzrostla o 1,3 %, resp. 5,4 %. Vyšší meziroční index hodnoty produkce vykazují skot, prasata, ovce a kozy. Nárůst hodnoty produkce skotu, ovcí a koz ovlivnilo zpoždění při vyplácení části výrobových dotací prvovýrobcům v roce 2015 a jejich přesun do roku 2016. Navzdory tomu v propadu zůstala hodnota produkce mléka.

Mezispotřeba, tedy hodnota výrobků a služeb, které byly spotřebovány při výrobě, dosáhla v loňském roce 86,3 mld. Kč, její meziroční pokles o 3,2 % ovlivnil pozitivně výsledek odvětví, došlo ke snížení cen pohonných hmot, energie, hnojiv a krmiv. Mezispotřebu tvořily z největší části právě kr-

Nejvýznamnější výrobky rostlinné produkce v letech 2000–2016 (v mld. Kč)

Zdroj: ČSÚ

miva (35,3 %) a spotřeba energií a maziv (15,1 %). Podíl mezispotřeby na produkci zemědělství dosáhl 66,8 %.

Hrubá přidaná hodnota, která ukazuje výsledný efekt zemědělské produkce, dosáhla podle předběžného odhadu bezmála 43 mld. Kč. Ve srovnání s předchozím rokem stoupla o 13,4 %. Čistá přidaná hodnota, rozdíl hrubé přidané hodnoty a spotřeby fixního kapitálu, vzrostla meziročně na více než 25 mld. Kč (+20,1 %).

Zásadní vliv na hospodářský výsledek odvětví má objem zemědělských podpor. Kalkulovaný objem ostatních dotací na výrobu dosáhl 30,8 mld. Kč. To představovalo meziroční nárůst o 3,4 %. Jednotná platba na plochu

(SAPS) činila 12,2 mld. Kč, oproti předchozímu roku se o 3,4 % snížila.

Náhrady vyplacené zaměstnancům v zemědělství rostly, meziročně o 1,2 % na 27,1 mld. Kč, přičemž odhadovaný počet pracovníků přepočtený na plný pracovní úvazek se meziročně nezměnil. Vyšší o 10,0 % bylo i pachtovné a ostatní nájemné nemovitostí, dosáhlo 6,7 mld. Kč.

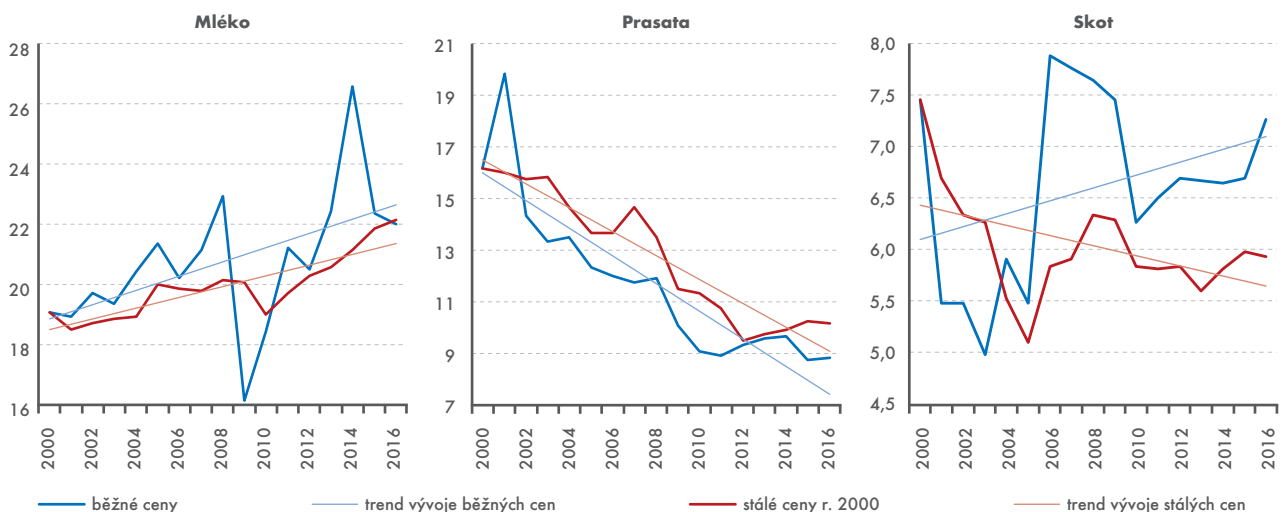
Podnikatelský důchod vzrostl o čtvrtinu

Podnikatelský důchod odvětví, který odpovídá zisku před zdaněním zemědělských farem, byl vybilancován za rok 2016 ve výši 20,2 mld. Kč, tj. meziroční

nárůst o 25,9 %. Jde o druhý nejlepší výsledek od roku 2000, vyššího zisku bylo dosaženo pouze v roce 2014.

Ve stálých cenách roku 2000 dosáhla zemědělská produkce v roce 2016 hodnoty 112,8 mld. Kč, přičemž se proti předešlému roku zvýšila o 6,2 %. Hodnota rostlinné produkce meziročně vzrostla o 11,4 % na celkových 62,9 mld. Kč, hodnota živočišné produkce o 0,2 % na 46,2 mld. Kč. Produkce ve stálých cenách je přímo ovlivněna objemem výroby.

Více podrobnějších informací najdete na internetových stránkách ČSÚ v publikaci Souhrnný zemědělský účet – předběžné výsledky za rok 2016 <http://bit.ly/2njfPwf>.

Nejvýznamnější výrobky živočišné produkce v letech 2000–2016 (v mld. Kč)

Zdroj: ČSÚ

Přes 40 % pracujících v Brně a v Praze má VŠ

V průběhu dvaceti let rychle rostl počet pracujících s terciárním vzděláním, a to ve všech krajích. Zároveň výrazně ubylo pracujících se základním a středním stupněm vzdělání bez maturity. Struktura zaměstnanosti podle stupně dokončeného formálního vzdělání se však nadále mezikrajsky liší.

Gabriela Stražilová, Bohuslav Mejstřík, oddělení pracovních sil, migrace a rovných příležitostí

V roce 2015 pracovalo v ČR celkem 4 631 tis. osob ve věku 25 až 64 let. Od roku 1995 se jejich počet zvýšil o 540 tis. Přitom výrazně klesl počet osob v tomto věku se základním vzděláním, a to o 322 tis. Snížil se také počet pracujících se středním vzděláním bez maturity (především vyučení) – o více než 158 tis.

Pracujících s maturitou přibýlo ve všech krajích

Za poslední dvě desetiletí vzrostl počet pracujících s maturitou – o 407 tis.

Hlavně se zvýšil počet pracujících s terciárním vzděláním (absolventi magisterského a bakalářského studia a vyšších odborných škol). Celkový počet 25–64letých pracujících s terciárním (vysokoškolským) vzděláním dosáhl v roce 2015 již 1 113 tis. Zvýšil se tak o 613 tis. Tento přírůstek je mnohem vyšší než nárůst celkové zaměstnanosti v národním hospodářství v hodnoceném období.

Celorepublikový pokles počtu pracujících se základním vzděláním na třetinu stavu ve výchozím roce 1995 se projevil ve všech krajích. Mimořádně se

snížil počet těchto osob v krajích Olomouckém, Zlínském a Jihočeském. Ve většině krajů se za dvacet let snížil i počet pracujících se středním vzděláním bez maturity, zejména v Moravskoslezském kraji a v hl. m. Praze, kde pouze necelá pětina pracujících s obvyklým bydlištěm v hlavním městě neměla maturitu nebo terciární vzdělání.

Naopak počet pracujících se středním vzděláním s maturitou se zvýšil ve všech čtrnácti krajích na 1,1–1,4násobek stavu v roce 1995. Relativně nejvíce vzrostl jejich počet v krajích Středočeském, Ústeckém a Jihomoravském a v Kraji Vysočina. Při celkovém růstu počtu pracujících vysokoškoláků v ČR (index 2015/1995 dosáhl 2,2) mimořádně vzrostl jejich počet ve Středočeském kraji (index 3,6). Relativně nejnižší přírůstek byl zaznamenán v krajích Karlovarském, Jihočeském a v hl. m. Praze.

Rozdíly v počtu vysokoškoláků

Při obecně rychlém růstu úrovně formálního vzdělání však přetrvávají značné rozdíly v podílu jednotlivých stupňů formálního vzdělání pracujících na zaměstnanosti v krajích. Podíl pracujících se základním vzděláním, resp. bez vzdělání, je ve většině krajů již velmi nízký. Ve dvou krajích regionu Severozápad je však stále relativně vysoký. V Ústeckém kraji dosahoval v roce 2015 více než 7 % všech zaměstnaných ve věku 25–64 let. V Karlovarském kraji se dokonce blížil 9 %. V deseti krajích byla stále nejčetnější skupina pracu-

Počet 25–64letých pracujících podle dosaženého stupně vzdělání¹⁾ a podle krajů obvyklého bydliště v roce 2015 (v tis.)

Kraj	Celkem	Základní a bez vzděl.	Střední bez maturity (vč. vyuč.)	Střední s mat.	Vysokoškolské
Hl. m. Praha	603,6	15,6	103,0	233,2	251,8
Středočeský	598,3	16,4	211,6	230,6	139,7
Jihočeský	280,5	9,4	112,5	103,2	55,5
Plzeňský	261,7	14,2	101,2	94,2	52,1
Karlovarský	130,1	11,2	54,2	47,1	17,7
Ústecký	334,5	24,1	133,3	123,7	53,3
Liberecký	186,4	9,6	74,2	68,3	34,3
Královéhradecký	237,3	8,9	89,9	90,5	48,0
Pardubický	226,5	7,2	91,2	83,3	44,8
Vysočina	217,9	5,8	94,1	81,0	37,0
Jihomoravský	522,9	15,2	165,8	189,2	152,7
Olomoucký	268,4	8,1	110,4	89,7	60,2
Zlínský	258,6	7,2	108,3	87,4	55,7
Moravskoslezský	504,5	18,6	193,9	181,9	110,1
Česká republika	4 631,4	171,4	1 643,6	1 703,5	1 112,9

¹⁾ Pozn.: CZ-ISCED 2011

Zdroj: ČSÚ, Výběrové šetření pracovních sil

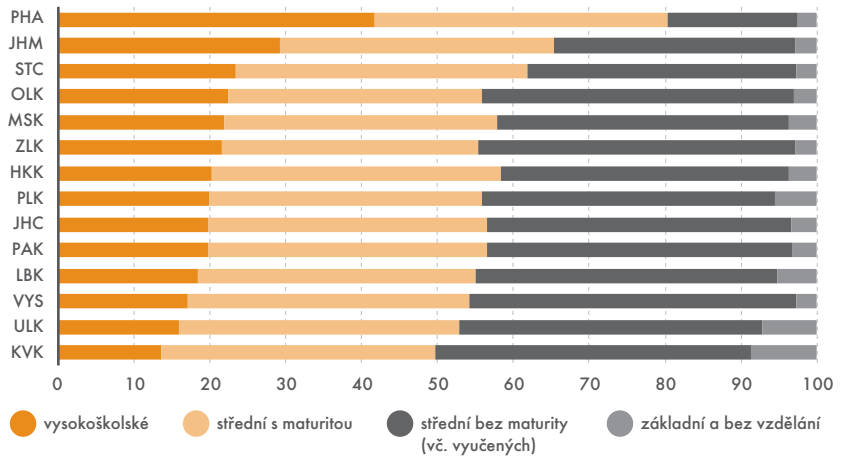
jících se středním vzděláním bez maturity, především vyučených. Nižší než celostátní průměr je jejich zastoupení zejména ve dvou krajích, a to v Jihomoravském kraji a v Praze. Srovnatelné za všechny kraje jsou podíly pracujících se středním vzděláním s maturitou.

V hodnoceném období byl nejvýznamnějším faktorem všeobecný růst počtu osob s terciárním vzděláním. Přesto přetrvávají značné rozdíly v zastoupení této skupiny pracujících v jednotlivých krajích. Ve dvanácti krajích byl podíl vysokoškoláků nižší než průměrný údaj za celou ČR. Výjimkou je kraj Jihomoravský a zejména Praha. V Praze jsou absolventi terciárního vzdělání dokonce nejčetnější skupinou pracujících, převyšují jak počet pracujících s maturitou, tak počet pracujících bez maturity. Naproti tomu v regionu Severozápad je podíl pracujících vysokoškoláků s bydlištěm v tomto regionu téměř třikrát nižší než v Praze. Velmi nízký je i v Kraji Vysočina.

Velký počet pracujících do Prahy dojíždí

Mezikrajská dojízdka nemá obecně významnější dopad na celkový počet pracujících ve většině krajů republiky. Výjimkou je migrace za prací mezi Středočeským krajem a hl. m. Prahou. Aktivní saldo dojízdky do Prahy z ostatních krajů republiky činilo v roce 2015 více než 136 tis. Naopak celkový počet pracujících na území Středočeského kraje byl o 87 tis. nižší než počet pracujících s obvyklým bydlištěm na území tohoto kraje. Tyto údaje jsou absolutně podstatně vyšší

Struktura 25–64letých pracujících podle dosaženého stupně vzdělání v krajích svého obvyklého bydliště v roce 2015 (v %)

Zdroj: ČSÚ, Výběrové šetření pracovních sil

než obdobná data za oba kraje zjištěná v roce 2005. Vedle masivní dojízdky mezi Prahou a Středočeským krajem stojí za pozornost i poměrně vysoká vyjízdka za zaměstnáním do Prahy z Ústeckého kraje. Vyšší počet dojíždějících než vyjíždějících se projevuje i na úrovni zaměstnanosti v Jihomoravském kraji.

Díky dojízdce tak pracovalo na území hlavního města celkem 738 tis. osob, tj. 16 % všech 25–64letých pracujících v republice. Významný vliv má dojízdka do zaměstnání do Prahy ve skupině pracujících s terciárním stupněm vzdělání. Čisté saldo dojízdky osob s tímto stupněm vzdělání dosahovalo v Praze téměř 59 tis. osob. V roce 2015 tak pracovalo na území hlavního města téměř 28 % všech 25–64letých osob s vysokoškolským vzděláním.

Dojízdka vysokoškoláků zvyšuje počet pracujících zejména v hl. m. Praze.

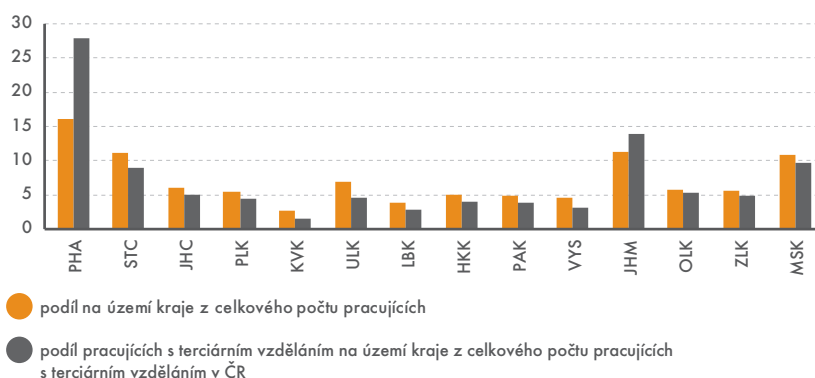
Struktura pracujících v hl. m. Praze se oproti ostatním krajům republiky značně liší. Podíl pracujících s terciárním stupněm vzdělání zde dosáhl v roce 2015 celkem 41,9 %. Nadprůměrné zastoupení mají i ve velkých městech jako Plzeň a Ostrava, kde představují přibližně 30 % všech pracujících na území města. Nejvyšší podíl pracujících s terciárním vzděláním byl v roce 2015 zaznamenán v Brně, kde dosáhl dokonce 42,6 %.

Do ciziny vyjíždějí vyučení a maturanti

Kromě mezikrajské dojízdky má v některých krajích určitý vliv i vyjízdka za prací do zahraničí. Tito pracující jsou ve výběrovém šetření ČSÚ zachyceni pouze zčásti. V řadě případů nemohli být kontaktováni. V souboru jsou proto zastoupeni především tzv. pendleři, kteří vyjíždějí do ciziny denně nebo v kratších cyklech. Vyjízdka 25–64letých za prací do ciziny je významnější v krajích Karlovarském, Ústeckém, Plzeňském, Jihočeském a Jihomoravském. Vesměs jde o pracovníky, kteří našli své uplatnění v sousedním Německu, resp. Rakousku.

Vzdělanostní skladba těchto osob je však poněkud jiná, než je tomu u mezikrajské dojízdky. Téměř polovina z nich jsou pracující se středním vzděláním bez maturity. Spolu s pracujícími se středním vzděláním s maturitou dosahují 80 % z celkového počtu vyjíždějících za prací do ciziny.

Podíl pracujících na zaměstnanosti 25–64letých v ČR podle kraje pracoviště (v %)

Zdroj: ČSÚ, Výběrové šetření pracovních sil

Muži více kouří, mají nadváhu a umírají dříve

Na nikotinu jsou v ČR závislí více muži než ženy. Muži jsou také více ohroženi nadváhou z důvodu špatné životosprávy. Jejich naděje dožití je o 6 let nižší než u žen.

Marek Řezanka, oddělení pracovních sil, migrace a rovných příležitostí

Z Evropského výběrového šetření o zdraví (EHIS) vyplynulo, že v roce 2014 kouřilo v ČR nejvíce mužů ve věku 25–34 let. Podíl denních kuřáků ze všech kuřáků byl v této kategorii 35%. Naproti tomu nejvyšší podíl kuřáček byl zjištěn u žen ve věkové kategorii 55–64 let. Denně holdovala tabáku více než pětina takto starých žen. Zatímco ve věku 65–74 let bylo mezi ženami přibližně 10 % denních kuřáček, v téže věkové kategorii se nacházelo více než 20 % denních kuřáků. S výjimkou věkové kategorie 55–64 let, kdy rozdíly mezi oběma pohlavími byly z hlediska denního kouření relativně malé, jsou kouřením ohroženi mnohem více muži. To se také projevuje na zdravotním stavu pětáctičtířníků.

Kouření však není zdaleka jediným rizikovým faktorem ohrožujícím obě pohlaví. Špatnou životosprávu mají jak ženy, tak muži, ale ti jí trpí mnohem více, přestože podle témat live stylových časopisů lze nabýt dojmu, že nadváha a obezita jsou výlučně ženským problémem.

Podle šetření EHIS kouřilo v roce 2014 nejvíce mužů ve věku 25–34 let.

Nadváhou trpí v České republice téměř dvě třetiny mužů a skoro polovina žen. V kontrastu k této informaci

platí, že obezitou trádají ženy a muži podobně. U obou pohlaví se jednalo o zhruba 20% výskyt.

Podobně jako v případě kouření, také nadváha je větší problém mužů než žen i v jednotlivých kategoriích. Nejvýraznější rozdíly nacházíme ve věkovém rozpětí 35–54 let. Například ve věku 35–44 let mělo nadváhu necelých 40 % takto starých žen, ale více než 53 % stejně starých mužů.

Ve věku 65 a více let se rozdíly v nadváze mezi pohlavími stírají.

Co se týče obezity, nejvyšší rozdíly mezi oběma pohlavími se soustředí do věku 45–54 let, kdy jí trpělo 22 % takto starých žen a 30 % mužů. Ve věku 75 a více let pak obezitou trádají více ženy.

Ženy se celkově dožívají v průměru vyššího věku než muži. Na základě naděje dožití při narození (tzv. střední délky života) vidíme, že ženy mají šanci se dožít přibližně o šest let vyššího věku než muži.

Důvodů, proč tomu tak je, existuje celá řada. Na vině nejsou jen kouření a špatné stravovací návyky v kombinaci se špatným či nedostatečným pohybem.

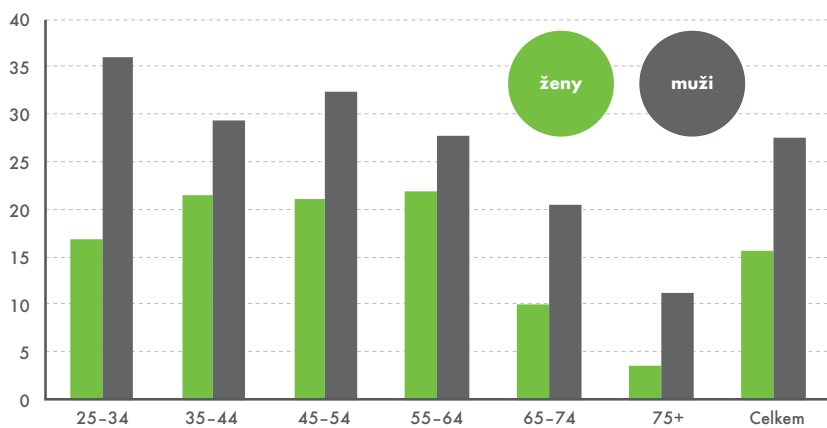
Soustředíme-li se na populaci ve věku 55 a více let, zjistíme v nejčastějších příčinách smrti také genderové rozdíly.

Ženy ve věku 55–69 let umírají nejvíce na novotvary. Teprve až od věku 70 let představují nejčastější příčinu úmrtí nemoci oběhové soustavy.

U mužů je situace poněkud odlišná. Muži ve věku 55–59 let, pětadesátiletí a starší umírají ve většině případů na nemoci oběhové soustavy. Pouze muži ve věku 60–64 let nejčastěji umírají na novotvary.

Více na <http://bit.ly/2n5mU99>.

Podíl současných denních kuřáků v jednotlivých věkových kategoriích, 2014 (v %)

Zdroj: ÚZIS ČR

Superprognózami ČSÚ jsou konjunkturální průzkumy

Vedoucí pracovníci musí často rozhodovat v době, kdy je další vývoj ekonomiky těžko předvídatelný. Vítají proto každý důvěryhodný zdroj, o který by se mohli opřít. Konjunkturální průzkumy, které každý měsíc ve formě Rychlé informace vydává ČSÚ, k takovým prognózám patří.

Jiří Obst, vedoucí oddělení konjunkturálních průzkumů

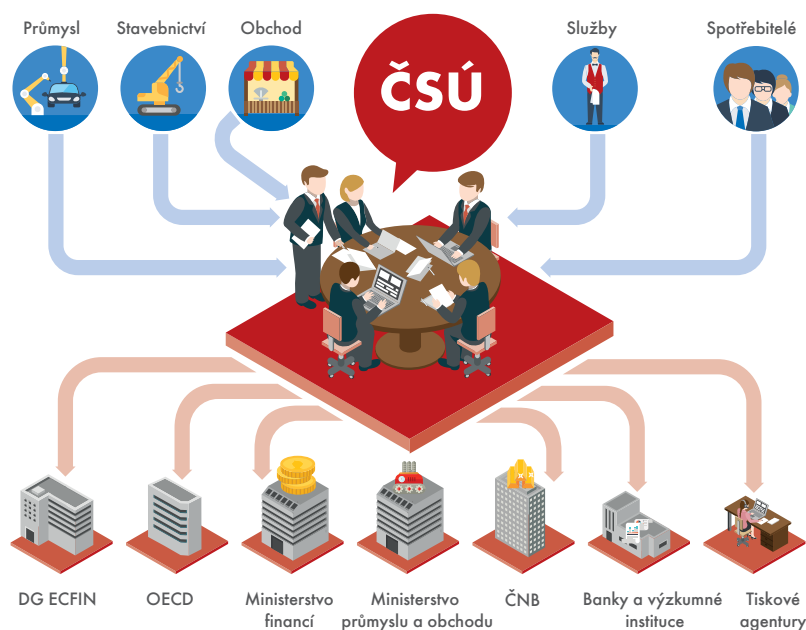
Kvalitativní ekonomický průzkum předvídá body zvrátů. Výsledky konjunkturálního průzkumu vycházejí ještě předtím, než se oficiálně zveřejní oficiální statistické ukazatele. Veřejnost se s nimi může seznámit před skončením referenčního měsíce nebo čtvrtletí. Uživatelům poskytuje informace například o hodnocení poptávky, hodnocení současné ekonomické situace, bariérách růstu, stupni využití výrobních kapacit nebo o očekávání firm pro nadcházející období.

Odpovědi získané z průzkumů jsou agregovány v podobě sald. Ta jsou konstruována jako rozdíl mezi pozitivními a negativními reakcemi podnikatelů. Důležité je, že konjunkturální průzkumy jsou opřeny přímo o názory a slovní vyjádření podnikatelů a vrcholového managementu firem. To je podstatné i z toho důvodu, že pouhá čísla si každý může vysvětlit po svém.

Výsledky je možné mezi státy EU srovnávat

V současné době ČSÚ provádí měsíčně konjunkturální průzkumy v podnikatelské a spotřebitelské sféře. Základními výstupy v podnikatelské sféře jsou indikátory důvěry: v průmyslu, ve stavebnictví, v obchodě a ve vybraných odvětvích služeb. Dvakrát za rok Úřad zjišťuje informace o plánovaných investicích ve zpracovatelském průmyslu. Od roku 1998 ČSÚ konstruuje na

Schema sběru dat pro konjunkturální průzkum a jeho využívání v praxi

Zdroj: ČSÚ

základě evropské metodiky Souhrnný indikátor důvěry.

Detailní časové řady klíčových ukazatelů napříč jednotlivými odvětvími v sezónně očištěné i neočištěné formě (více na <http://bit.ly/2mgQnjy>) využívají k tvorbě analýz a ke krátkodobým makroekonomickým výhledům různé instituce. Jsou to například Generální ředitelství pro hospodářské a finanční záležitosti Evropské komise (DG ECFIN), OECD, Česká národní banka nebo Ministerstvo financí ČR.

Členské země Evropské unie a státy začleněné do Společného harmonizovaného programu EU pro podnikatelské a spotřebitelské průzkumy (Joint Harmonised EU Programme of Business and Consumer Surveys) realizují průzkumy podle sjednocené metodiky, kterou vydala Evropská komise (v současné době se program řídí rozhodnutím Komise ze dne 15. července 1997). Díky tomu lze výsledky zjišťování porovnávat za všechny země Evropské unie. ■

WHO
@WHO

Informace na twitterovém účtu Světové zdravotnické organizace (WHO) sleduje 3,4 mil. uživatelů. Ti všichni mají přehled o různých oblastech zdravotnické statistiky. Díky účtu dostávají informace o aktuální epidemiologické situaci. Jeho prostřednictvím si připomenou různé světové události, jako je například Světový den zdraví. Tento účet mj. také pomáhá v nouzových situacích sdílet důležité informace prostřednictvím twitterových upozornění.

Více na <http://bit.ly/2mR5ffc>.

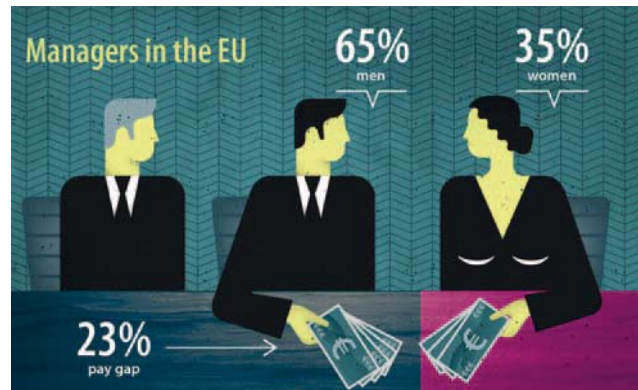

INFOGRAFIKA

EUROSTAT: Z VEDOUČÍCH PRACOVNÍKŮ JE TŘETINA ŽEN

Mezi řídicími pracovníky byla v zemích EU28 v roce 2014 pouze třetina žen. Jejich průměrný plat byl o čtvrtinu nižší než u mužů. Jedinou zemí, kde bylo v manažerských pozicích více žen než mužů, bylo Lotyšsko (53 %). Následovaly Bulharsko a Polsko (44 %), a Irsko (43 %). Na opačném konci žebříčku stály Německo, Itálie a Kypr (22 % žen v řídicích pozicích), Belgie a Rakousko (23 %). Poslední zemí, v níž ve vedoucích pozicích byla méně než čtvrtina žen, bylo Lucembursko (24 %).

Více na <http://bit.ly/2INEq0l>.

INFOGRAFIKA

EUROSTAT: SPOTŘEBITELSKÉ CENY V ZEMÍCH EU V ROCE 2015

Nová interaktivní infografika Eurostatu porovnává ceny potravin v členských zemích Evropské unie v roce 2015. Výběrem produktu se zobrazí státy s nejvyšší a nejnižší cenovou hladinou. Výběrem členského státu EU se ukáže jeho umístění v žebříčku. Infografiku si můžete prohlédnout na stránkách ČSÚ.

Více na <http://bit.ly/2jevHqY>.

 KNIHA

CEPALSTAT: STATISTICKÁ ROČENKA LATINSKÉ AMERIKY A KARIBIKU

Statistická ročenka Latinské Ameriky a Karibiku byla vydána ve dvou verzích. Tištěná publikace obsahuje základní přehled o ekonomické a socio-demografické situaci regionu. Nechybí ani údaje o životním prostředí. Elektronická verze je rozšířená o detailnější informace z uvedených oblastí a obsahuje navíc delší časové řady.

Více na <http://bit.ly/2n9CC2X>.

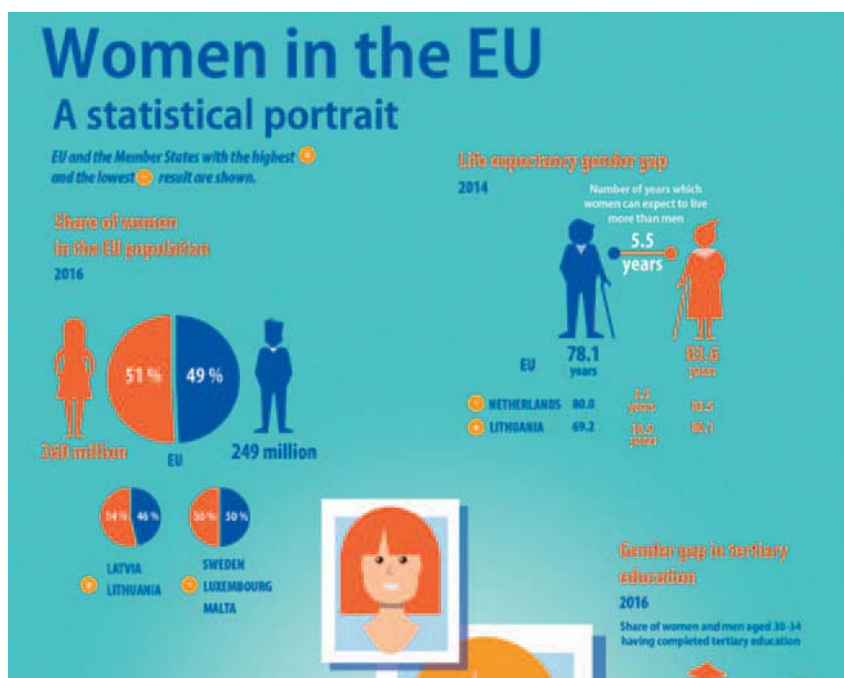

 INFOGRAFIKA

EUROSTAT: JAK SE ŽIJE ŽENÁM V EU

U příležitosti Mezinárodního dne žen zveřejnil Eurostat infografiku, v níž porovnává život žen a mužů z různých úhlů pohledu. Např. mezi ženami ve věku 30–34 let je 44 % těch, které mají vyšší vzdělání než středoškolské s maturitou, zatímco mezi stejně starými muži je to o 10 procentních bodů méně. Největší rozdíly ze všech zemí EU28 byly zaznamenány v Lo-

tyšsku, kde více než polovina (55 %) žen v této věkové skupině dosáhla na vyšší odborné či univerzitní vzdělání, mezi muži jich bylo pouze 28 %. Naopak v Německu nebyly zaznamenány žádné rozdíly, shodně třetina mužů i žen ve věku 30–34 let kdysi pokračovala ve svém vzdělávání i po maturitě a toto vzdělání úspěšně ukončila.

Více na <http://bit.ly/2n5dXO4>.

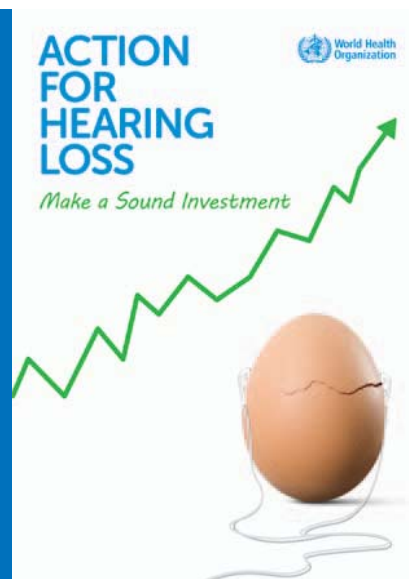

WHO: SVĚTOVÝ DEN SLUCHU

Tématem letošního Světového dne sluchu je Pozornost ke sluchové ztrátě: investice s dobrým zvukem. Upozorňuje na hospodářský dopad ztráty sluchu. Ztráta sluchu představuje vysoké náklady pro ekonomiku v celosvětovém měřítku a má významný dopad na životy postižených. Plány řešení ztráty sluchu jsou k dispozici a jsou nákladově efektivní. Na celém

světě žije 360 mil. lidí se zhoršeným sluchem (5,3 % světové populace, z toho je 32 mil. dětí). Většina z nich se nachází v méně rozvinutých oblastech světa (Asie, Tichomoří a subsaharská Afrika). Přibližně polovině případů poškození sluchu v dětském věku by se dalo zabránit prostřednictvím preventivních opatření.

Více na <http://bit.ly/2lcQ4WA>.

RYCHLÉ INFORMACE

BŘEZEN 2017

st	1	→ Míry zaměstnanosti, nezaměstnanosti a ekonomické aktivity (leden 2017)
čt	2	
pá	3	_____
so	4	
ne	5	→ Tvorba a užití HDP (4. čtvrtletí 2016)
po	6	_____
út	7	
st	8	
čt	9	→ Zahraniční obchod (leden 2017) Indexy spotřebitelských cen – inflace (únor 2017)
pá	10	
so	11	_____
ne	12	
po	13	
út	14	→ Průměrné mzdy (4. čtvrtletí 2016)
st	15	_____
čt	16	
pá	17	→ Maloobchod (leden 2017) Stavebnictví (leden 2017) Průmysl (leden 2017)
so	18	
ne	19	_____
po	20	
út	21	→ Indexy cen výrobců (únor 2017) Indexy cen vývozu a dovozu (leden 2017)
st	22	
čt	23	
pá	24	_____
so	25	
ne	26	
po	27	→ Pohyb obyvatelstva (rok 2016)
út	28	_____
st	29	
čt	30	
pá	31	→ Konjunkturální průzkum (březen 2017)

VYBRANÉ VÝSTUPY ČSÚ

Ekonomické výsledky zdravotních pojišťoven (4. čtvrtletí 2016)

Publikace přináší základní údaje o počtu aktivních zdravotních pojišťoven. Informuje například o zaměstnancích a mzdách nebo o výnosech z pojistného podle skupin plátců.

[elektronická verze](#)

Indexy realizovaných cen bytů (4. čtvrtletí 2016)

Titul uvádí indexy realizovaných cen nových a starších bytů, přičemž ceny za nové byty uvádí jen za Prahu.

[elektronická verze](#)

Stav a pohyb obyvatelstva v ČR (rok 2016)

Publikace obsahuje předběžné výsledky přirozeného a mechanického pohybu obyvatelstva od počátku roku 2016.

[elektronická verze](#)

Vývoj ekonomiky České republiky v roce 2016

Analýza hodnotí vývoj reálné a peněžní ekonomiky České republiky za rok 2016. Obsahuje informace o výkonnosti základních odvětví, o hrubém domácím produktu, o výdajích a důchodech. Popisuje vnější ekonomické vztahy, uvádí například informace o cenách nebo trhu práce.

[elektronická a tištěná verze](#)

Informační společnost v číslech (2014–2016)

Publikace informuje o využívání ICT v různých oblastech společnosti. Shrnuje údaje o telekomunikační a internetové infrastruktuře, využívání informačních technologií v domácnostech, mezi jednotlivci a v podnikatelském sektoru, ve veřejné správě a zdravotnictví.

[elektronická a tištěná verze](#)

Evidenční počet zaměstnanců a jejich mzdy (4. čtvrtletí 2016)

Titul obsahuje údaje o evidenčním počtu zaměstnanců, mzdových prostředcích a průměrných mzdách v národním hospodářství v členění podle odvětví, území, sektorů a velikosti.

[elektronická verze](#)

Publikace je možné objednat e-mailem na objednavky@czso.cz, tel.: 274 052 733, **nebo zakoupit** v prodejně publikací v Ústředí ČSÚ (Na padesátém 81, Praha 10).

Všechny tituly naleznete na www.czso.cz.

Spotřeba paliv a energií v domácnostech

Vydavatel: Český statistický úřad

Publikace poskytuje široké informace o spotřebě paliv a energií v sektoru domácností České republiky. Je složena ze dvou částí. První obsahuje údaje týkající se rozdělení konečné spotřeby základních kategorií paliv podle sektorů hospodářství, rozdělení spotřeb v domácnostech podle jednotlivých účelů užití a mezinárodní srovnání.

Druhá část publikace je rozdělena do jednotlivých tematických subkapitol. V kapitole týkající se základních charakteristik obydlených bytů lze nalézt řadu údajů, jako jsou velikost podlahové plochy, průměrný počet místností, počet osob v bytech, počet zateplených bytů, způsob zateplení a další.

Následující kapitola již zobrazuje počet a strukturu domácností podle pou-

žívaných paliv a energií bez ohledu na účely užití a také s ohledem na daný účel užití, jako je vytápění, ohřev vody a vaření. Publikace obsahuje data týkající se spotřebičů v domácnostech a jejich základních charakteristik, jako jsou počet spotřebičů v domácnosti, jejich stáří, energetická třída, využívání spotřebiče i celkové a průměrné spotřeby jednotlivých druhů spotřebičů. Na to navazuje kapitola zabývající se průměrnými ročními spotřebami a peněžními výdáními za jednotlivé druhy používaných paliv a energií v domácnostech. V této části lze nalézt například celkovou spotřebu daného paliva, odhad celkových nákladů, průměrnou roční spotřebu na byt, na osobu, velikost podlahové plochy v m² a také průměrné náklady na domácnost.

Poslední kapitoly obsahují data, která se týkají dopravních prostředků a peněžních příjmů. Uvádí se zde například počty domácností, které využívají automobil, počty automobilů podle používaného paliva či průměrné ujeté kilometry.

V kapitole týkající se příjmů lze nalézt informace například ohledně finanční zátěže domácností. Tu tvoří náklady na paliva, energie a vybavenost domácností v závislosti na jejich příjmech. Naleznete zde informace o teplotě, na kterou domácnosti vytápí své byty s ohledem na své příjmy.

Na konci titulu ČSÚ najde čtenář kartogramy ČR a krajů. Názorně zobrazují vybrané ukazatele z jednotlivých tematických oblastí napříč celou publikací. Více na <http://bit.ly/2n52Q7B>. ■

Index cen tržních služeb v produkční sféře leden–prosinec 2016

Vydavatel: Český statistický úřad

Ukazatele výzkumu a vývoje za rok 2015

Vydavatel: Český statistický úřad

Indexy cen zemědělských výrobců leden–prosinec 2016

Vydavatel: Český statistický úřad

Titul zahrnuje všechny statisticky sledované okruhy cen tržních služeb podle Klasifikace produkce CZ-CPA. ČSÚ zjišťuje ceny tržních služeb měsíčně u zhruba 700 vybraných ekonomických subjektů. Indexní základ je průměr roku 2005. ■

Obsáhlá publikace přináší výsledky z Ročního šetření o výzkumu a vývoji v ČR. Šetření provádí ČSÚ již od roku 1995. Údaje slouží například pro hodnocení mezinárodní konkurenceschopnosti nebo pro mezinárodní srovnání. Více na <http://bit.ly/2ndxqMs>. ■

Cenové indexy zemědělských výrobců měří cenové pohyby vybraných rostlinných a živočišných výrobků. Určují dočasné trendy na zemědělském trhu. Jsou významnou součástí evropské statistické databáze. Klasifikace cen vychází z metodiky Eurostatu. ■

Všechny tituly si můžete vypůjčit (a některé zakoupit) v Ústřední statistické knihovně a prodejně ČSÚ. Více na library.czso.cz.

Adekvační problém v ekonomické či sociální statistice

Adekvační problém je pojmem, který málokdo z nás slyšel, a přesto jsme okolo něj už kroužili v mnoha našich článcích. Oč se tedy jedná?

Začněme obecně. Ekonomická a sociální statistika se pomocí svých ukazatelů snaží co nejlépe zachytit (popsat) jevy, ke kterým ve společnosti dochází a které se různé vědní obory rozhodly zkoumat. K tomuto účelu si věda **jasně definuje teoretické pojmy**, pod kterými si i v obecné rovině každý z nás obvykle něco představí. Řekněme například, že zkoumáme všeobecný nárůst cenové hladiny v ekonomice, čili inflaci.

Pokud chceme inflaci zkoumat, je třeba ji měřit (kvantifikovat). A v ten moment se vynoří adekvační problém, neboli **problém přiřazení statistických ukazatelů teoretickým, například ekonomickým, pojemům**. Je totiž otázkou, jaký zvolit ukazatel, aby co nejlépe postihl jev, který zkoumáme. V případě vývoje cen je nejčastěji zmiňován index spotřebitelských cen. Ten však sleduje ceny jen z pohledu spotřebitele. V ekonomice ale existují i jiné ceny, třeba ty, za které si zboží mezi sebou prodávají firmy. Proto máme další cenové ukazatele, například indexy cen výrobců. Ani ty však nevypovídají o všeobecné cenové hladině přímo. Jinými slovy, ani jeden z výše zmíněných indexů nevypovídá zcela „adekvátně“ (plně) o jevu, který si teorie vymezila a který chceme zkoumat. **K tomuto účelu to-**

tiž ani nebyly zkonstruovány, není to jejich chyba... Přesto se pro tento účel občas používají. Jsou k dispozici rychle, a proto z nich lze na jejich základě (**při vědomí adekvačního problému**) alespoň částečně usuzovat, jak se celková cenová hladina v ekonomice vyvíjí.

Svým obsahem je všeobecné cenové hladině nejbližší deflátor HDP. Ten však zase není k dispozici tak často (čtvrtletně) jako třeba index spotřebitelských cen (měsíčně), a hlavně jeho konstrukce trvá podstatně déle. A mohli bychom definovat i jiné ukazatele, které by mohly inflaci vyčíslit. Ale jejich praktická konstrukce by byla asi ještě náročnější, nákladnější a trvala by déle. **Statistická praxe je kompromisem** mezi tím, co jsme si teoreticky vymezili, a tím, co je prakticky možné a včas dostupné. A proto také často existuje více ukazatelů měřících jeden a tentýž jev, ale z různých pohledů.

Adekvační problém se samozřejmě netýká pouze inflace, ale v podstatě jakýchkoliv pojemů, ke kterým přiřazujeme statistický ukazatel. Ať už se jedná o nezaměstnanost, chudobu, ekonomickou výkonnost, zahraniční obchod nebo zcela jiné oblasti zkoumání.

Představme si zcela hypotetický příklad: ve městě jsme vybudovali nová dětská hřiště a chceme zjistit, zda jsou oblíbená. Zkoumáme tedy **oblíbenost dětských hřišť**. Každý si pod tímto pojmem intuitivně něco představí. Jak ale oblíbenost měřit? Podle rozjasně-

ných očí a úsměvů na tváři? Podle výskotu? Podle počtu rodinných hádek typu „nechci jít nakupovat, chci na hřiště“? Hezké nápady a možná by skutečně nejlépe vystihly podstatu oblíbenosti, ale prakticky těžko uchopitelné. Musíme tedy najít kompromis mezi obecnou představou „oblíbenosti“ a praktickými možnostmi: budeme měřit **návštěvnost**. Definujeme dva odlišné ukazatele: rychlost ošoupaní klouzačky a dobu strávenou na hřišti. Jedno lze změřit šuplrou (levnější, ale jednou ročně), druhé instalací turniketu u branky (dražší, ale měsíčně). A co vzít v úvahu materiál klouzačky nebo výrostky, kteří lezou přes plot?

Oblíbenost: tak jednoduchý pojem a tolik otázek! A to jsme ještě ani nestanovili hranice oblíbenosti. Je za oblíbené hřiště možné považovat to, kde se klouzačka ošoupe o 3 mm nebo o 5 mm za rok? Když tam dítě stráví v průměru 15 nebo 30 minut? Všechny tyto věci musí vzít do úvahy statistik, který ukazatele teoreticky vymezí a prakticky zkonstruuje.

Adekvačního problému by si měli být vědomi i uživatelé při interpretaci výsledků. **Ano, ukazatele jsou nedokonalé. Neměří dětskou radost, ale pouze návštěvnost**. Měří prostě to, co by mohlo nejvíce vypovídat o oblíbenosti hřiště a co lze měřit rozumnými nástroji.

Tereza Košťáková,
vedoucí oddělení čtvrtletních odhadů

Statistika&My

Měsíčník Českého statistického úřadu 03/2017

Ročník 6, vychází 10x ročně

Adresa redakce: Český statistický úřad,

Na padesátém 81, 100 82 Praha 10

telefon: 274 054 248, e-mail: redakce@czso.cz

Jakékoli užití části nebo celku zde publikovaných informací je možné pouze za předpokladu uvedení zdroje (časopis ČSÚ Statistika&My).

Redakce: Michal Novotný (šéfredaktor), Alena Géblová (vedoucí redaktorka), Petra Báčová, Jan Ernest, Dalibor Holý, Eva Kačerová, Tomáš Mládek, Marek Rojíček
Redakční rada: Ing. Josef Vlášek (předseda), Ing. Michal Novotný (místopředseda), doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D., Mgr. et Mgr. Alena Géblová, RNDr. Michaela Kleňhová, Ing. Petra Kuncová, prof. Ing. Iva Ritschelová, CSc., FEEng., Ing. Marek Rojíček, Ph.D., Egor Sidorov, Ph.D.,

Mgr. Jana Slavníková,
Mgr. Irena Stupňánková,
Ing. Pavla Trendová

Grafická úprava: Tomáš Kubašta

Infografika: Veronika Wölfelová

Jazyková korektura: Jana Šíková

Fotografie: @CzechUNNY, archiv ČSÚ a Ministerstva zemědělství, Jan Schejbal, shutterstock.com.

Tisk: Jiří Bartoš – SLON, spol. s r. o.

Vydavatel: Český statistický úřad

www.statistikaamy.cz

ISSN 1804-7149

ev. č. MK ČR E 19925

10 DŮVODŮ, PROČ VYPLNIT VÝKAZ V APLIKACI DANTE WEB

1. RYCHLOST
2. BEZPEČNOST
3. KVALITA
4. PŘEHLED
5. DOSTUPNOST DAT
6. SDÍLENÍ
7. TECHNOLOGICKÁ NEZÁVISLOST
8. PODPORA
9. JEDNODUCHOST
10. EFEKTIVITA

Získejte přehled a kontrolu nad
Vašimi daty a usnadněte si práci.
Šetřete svůj čas a využijte
moderní technologie.

**SLEDUJTE NÁS
NA TWITTERU!**

TWITTER ÚČET ČSÚ

AKTUALITY ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU A INFORMACE
O VÝZNAMNÝCH UDÁLOSTECH ZE SVĚTA STATISTIKY

@statistickyurad